Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ оқшоми

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитети ва халқ депутатлари шаҳар Советининг органи

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган. № 28 (6. 817) 1989 йил 3 февраль, жума Баҳоси 3 тийин

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида учрашув

Совет жамияти турмуш фаолиятининг ҳамма соҳаларини муқаррар янгилаш жараёни шароитида республика аҳолиси барча табақаларининг ижтимоий активлиги сезиларли даражада ўсди. Мазкур жараён турлича ўтмоқда, чунки ҳозир ҳамма демократия маданиятини ўрганмоқда, фикрларнинг социалистик хилма-хиллиги мактабидан ўтмоқда. 2 февраль куни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида фан ва маданият арбоблари билан бўлиб ўтган учрашувда қайта қуриш шароитида илмий-техникавий ва маънавий резервдан янада тўлароқ фойдаланиш вазифалари тўғрисида гап борди.

Учрашувга область партия комитетларининг биринчи секретарлари, область ижроия комитетларининг раислари, областлар, Тошкент шаҳар ва район партия комитетларининг идеология масалалари билан шуғулланувчи секретарлари, область ижроия комитетлари раисларининг маданият масалалари билан шуғулланувчи ўринбосарлари, илмий муассасалар ва олий ўқув юртлари, маданият ва санъат муассасалари, ижодий союзлар ва оммавий ахборот воситаларининг раҳбарлари ва партия ташкилотларининг секретарлари таклиф этилди. Тошкентдаги турли жамоат ташкилотлари, йирик саноат корхоналари ва бирлашмаларининг вакиллари, олимлар, ёзувчилар, архитекторлар, рассомлар, актёрлар, журналистлар улар билан бирга залда ҳозир бўлдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Р. Н. Нишонов «Илмий ва санъаткор зиёлиларнинг ижодий кучлари қайта қуришга хизмат қилсин» деган мавзуда доклад қилди.

Музокараларда Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг президенти М. С. Салоҳиддинов, Республика табиатни муҳофаза қилиш жамиятининг раиси О. А. Алимов, «Шарқ юлдузи» журналининг бош редактори Ў. Ҳошимов, Тошкентдаги М. Горький номли Давлат академик рус драма театрининг бош режиссёри В. А. Гвоздков, В. П. Чкалов номли Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасининг слесари К. Тожихўжаев, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг вице-президенти Э. Ю. Юсупов, Ўзбекистон Ёзувчилар союзининг биринчи секретари О. Ёқубов, Тошкент политехника институтининг ректори А. Т. Жалилов, Ўзбекистон журналистлар союзи правлениесининг раиси А. Ғ. Мухторов, Ўзбекистон Ёзувчилар союзининг секретари М. Солиҳ, Оролни қутқариш жамоат комитетининг раиси П. Шермуҳамедов иштирок этдилар.

Учрашувда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлари В. П. Анишчев, П. В. Догонкин, Ғ. Ҳ. Қодиров, Ш. З. Камолхўжаев, М. М. Мирқосимов, В. И. Огарок, Қ. Салиқов, М. Ҳ. Ҳолмуҳамедов, Ҳ. Алимова, А. С. Ефимов, Б. Ф. Сатин, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосарлари Т. А. Ешимбетова ва А. П. Романовский, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари А. Р. Отажонов, К. Х. Маҳамадалиев, В. В. Судаpенков, С. У. Султонова қатнашдилар.

Учрашувда КПСС Марказий Комитетининг масъул ходими В. Н. Лаврентьев иштирок этди.

(ЎзТАГ).

ИЛМИЙ ВА САНЪАТКОР ЗИЁЛИЛАРНИНГ ИЖОДИЙ КУЧЛАРИ ҚАЙТА ҚУРИШГА ХИЗМАТ ҚИЛСИН

Р. Н. НИШОНОВ доклади

Ҳурматли ўртоқлар!

Аввало сизларни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг бюроси номидан самимий табриклашга ва янги йилда ижодингизга барака, барча ишларингизда муносиб ижодий зафарлар тилашга ижозат бергайсизлар.

Биз илмий ва санъаткор зиёлиларнинг намояндалари билан Марказий Комитетда ҳам, ижодий союзларда ҳам неча марталаб учрашганмиз. Ҳар бир мана шундай учрашув мазмундор ўтган, ўз хусусиятларига эга бўлган. Биз ҳаммамиз муаммоли масалаларнинг муҳокамасини принципиал негизда ва шу билан бирга рўй-рост, сидқидиллик ва ўртоқлик муҳитида ўтказишга якдиллик билан интилиб келганмиз. Бугунги суҳбатимиз ҳам айни мана шундай амалий руҳда ўтишига тилакдошмиз.

Бу учрашувнинг зарурлиги равшан. Бизнинг бирбиримизга айтадиган гапларимиз, биргаликда фикрлашиб оладиган масалаларимиз бор. Ҳозир Совет давлати ўз тарихининг бениҳоя масъулиятли, бурилиш даврини бошдан кечирмоқда. Тобора кучайиб бораётган қайта қуриш ўз ривожининг янги босқичига кирди. Қайта қуриш концепцияси, унинг назарияси ва практикаси асосан таърифлаб, асослаб берилди, энг катта, стратегик муҳим соҳаларда зарур қарорлар қабул этилди. Эндиликда бутун сиёсий, ташкилотчилик ва хўжалик ишининг оғирлик маркази ишлаб чиқилган чора-тадбирларни амалда рўёбга чиқариш соҳасига узил-кесил ўтказилмоқда. Ҳамма жойда СССР халқ депутатлари сайловига бағишланган сайлов кампанияси авж олиб бораётганлиги ҳозирги пайтга алоҳида аҳамият бахш этмоқда, бу кампания чоғида сиёсий ислоҳотнинг: бутун ҳокимият — Советларга, деган энг асосий ғояси турмушда рўёбга чиқарилмоқда.

КПСС Марказий Комитетининг январь Пленуми кейинги вақтдаги энг муҳим ижтимоий-сиёсий воқеа бўлди. КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачевнинг докладида, Пленумда қабул этилган партияга, совет халқига Мурожаатномада КПСС Марказий Комитетининг сайловолди сиёсий платформаси баён этилди, қайта қуришнинг дастлабки йиллари якунлари чиқарилди, партиянинг яқин келажакдаги фаолияти асосий йўналишлари белгилаб берилди.

Пленум тақдиримиз ҳал бўлаётган мана шу даврда жамиятни янгилашнинг асосий ташкилотчи ва етакчи кучи бўлмиш партия зиммасига тушадиган катта масъулиятни англаб, рўй бераётган ўзгаришларни реалистик позицияларда туриб рўй-рост баҳолади, қайта қуришга халақит бераётган омилларни аниқ кўрсатиб ўтди. КПСС қийинчиликлар ва камчиликларни бартараф эта бориб, аввало ўзига, коммунистларга нисбатан талабчанликни ошираётганлиги таъкидланди.

Пленум партиянинг қайта қуриш йўлидан муттасил олға боришга, бутун куч, коллектив ақл-заковат ва коллектив иродани шу йўлга сафарбар этишга азму қарор берганини тасдиқлади. Совет кишиларининг фаровонлигини ошириш, уларнинг турмушини ҳар томонлама яхшилаш партия бутун социал-иқтисодий сиёсатининг асл мақсади бўлиб келганлиги ва шундай бўлиб қолаётганлиги тўғрисидаги фикр янги куч билан янгради. Халқ хўжалигини сифат жиҳатидан янгилаш ва юксалтиришнинг, социал соҳани жадал ривожлантиришнинг, мафкуравий ва маънавий тарбия соҳасида етилган муаммоларни ҳал этишнинг, миллатлараро муносабатларни такомиллаштиришнинг, партия ва давлат ташқи сиёсий фаолиятининг аниқ-равшан йўллари кўрсатиб берилди.

М. С. Горбачевнинг ҳамда партия бошқа раҳбарларининг фан ва маданият арбоблари билан яқинда бўлиб ўтган учрашувида шу ҳақда сидқидилдан қизғин ва амалий гаплашиб олинди. Бу учрашув маънавий-мафкуравий турмушни демократиялаш, ошкораликни ривожлантириш ва шу билан бирга, бу соҳада вужудга келган салбий ҳодисаларни бартараф этиш, жамиятда ишонч ва рўй-ростлик муҳитини вужудга келтириш, зиёлиларни қайта қуришнинг амалий вазифаларини ҳал этиш теварагида жипслаштириш йўлини мустаҳкамлаш борасидаги муҳим қадамлардан бири бўлди. Жамиятда рўй бераётган кенг миқёсли ўзгартишларда илмий ва ижодкор зиёлиларнинг ўрни белгилаб берилди, қайта қуришнинг маданий қатламини бунёд этишга оид аниқ-равшан истаклар ва тавсиялар айтилди.

КПСС Марказий Комитети Пленумининг ҳужжатлари ҳам, партия раҳбарларининг фан ва маданият арбоблари билан учрашуви материаллари ҳам социал умидворлик, белгиланган режаларнинг ҳаммаси, албатта бажарилишига комил ишонч руҳи билан суғорилганлигини таъкидлаб ўтмоқ керак. Совет кишиси бу ишончнинг асосий кафилидир. Ҳар биримиз ва ҳаммамиз биргаликда қайта қуришнинг тақдири учун жавобгармиз. Орамизда лоқайд ва беғам кишилар, бепарво кузатувчилар бўлмаган тақдирдагина муваффақиятга эриша оламиз. Катта-катта тадбирларни, илғор ислоҳотларни юксак интизом билан, ишга масъулият билан ижодий ёндашиш орқали мустаҳкамлаш зарур.

Чамаси, бугунги суҳбатимизга айни мана шундай позициялардан ёндашиш, республикада рўй бераётган ўзгаришларнинг баъзи масалаларини биргаликда муҳокама қилиш, янада дадилроқ олға бориш учун орттирилган тажрибани идрок этиш, йўл қўйилган хато ва нуқсонларни таҳлил қилиб, билиб олиш тўғри бўлур эди.

Аввало қуйидагиларни таъкидлаб ўтмоқчиман. Мамлакатдаги бошқа қардош республикалар қатори Ўзбекистон ҳам қайта қуришга тобора кўпроқ даражада қўшилиб бормоқда. Партия ташкилотлари коммунистларнинг, барча меҳнаткашларнинг куч-ғайратларини республика олдида турган долзарб иқтисодий ва социал муаммоларни ҳал этишга, бой табиий иқлим, ишлаб чиқариш имкониятларидан, меҳнат ва интеллектуал ресурслардан баракали фойдаланишга сафарбар этмоқдалар. Шу жиҳатдан ўтган йил жуда ибратли бўлди. Гарчи белгиланган ҳамма режаларга эриша олмаган бўлсак ҳам, ҳар ҳолда муайян силжишлар яққол кўриниб турибди.

Республика халқ хўжалиги бирмунча юқори суръатлар билан ривожланди. Миллий даромад 1987 йилдаги 0,8 процент ўрнига 5,1 процент кўпайди. Хўжалик механизмини қайта қуриш, бирлашмалар, корхоналар ва ташкилотларни тўла хўжалик ҳисоби ва ўзини ўзи пул билан таъминлаш принципларига ўтказиш бу жараёнларга ижобий таъсир қилди. Истеъмолчининг бевосита манфаатлари, инсоннинг манфаатлари халқ хўжалиги кўпчилик бўғинларининг ишида амалий мақсад бўлиб қолмоқда.

Қишлоқ меҳнатчилари пахта, пилла, дон тайёрлаш топшириқларини муваффақиятли бажардилар, гўшт, сут ва тухум етиштириш 1987 йилга нисбатан кўпайди. Аҳолининг реал даромадлари ошди.

Бироқ ҳали туб бурилишга эриша олганимиз йўқ. Халқ хўжалигининг кўпгина тармоқлари ҳали ҳам бир маромда ишламаяпти, уларнинг ишида жиддий нуқсонлар содир бўлиб турибди. Агросаноат комплексида республика шаҳар ва қишлоқларининг аҳолисини озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлашни сифат жиҳатдан яхшилашга эриша олмадик.

Капитал қурилишда асосий фондларни ишга тушириш ва капитал маблағларни ўзлаштириш планлари барбод бўлди. Уй-жой программаси қониқарсиз бажарилмоқда. Гарчи план умуман 700 минг квадрат метр миқдорида ошириб бажарилган бўлса ҳам, ўтган йили биз давлат капитал маблағлари ҳисобидан 330 минг квадрат метр саҳнли уй-жой биноларини кам олдик. Йил якунлари юзасидан бир қанча социал объектларни, шу жумладан мактабгача тарбия муассасалари, касалхоналар, ҳунар-техника билим юртларини ишга тушириш планининг бажарилиши таъминланмаганлиги бизни айниқса ташвишга солмоқда.

Экология вазияти ҳаддан ташқари ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Ерларга ҳадеб пахта экилаверганлиги, далаларга химиявий моддалар ҳаддан ташқари кўп сочиб ташланганлиги, сув ресурсларидан ўйламай-нетмай фойдаланиб келинганлиги атроф муҳитни жиддий равишда бузиб юборди, хатарли касалликлар келиб чиқиши ва ёйилишига сабаб бўлди. Йўл қўйилган бузилишларни тугатиш соҳасида кўрилган чора-тадбирлар ҳали сезиларли натижа бергани йўқ.

Шундай қилиб, жуда мураккаб вазият вужудга келмоқда. Биз уни пардозлаб кўрсатишга ҳам, камайтириб талқин этишга ҳам мойил эмасмиз. Янгиланиш жараёнлари бизда ҳозирча жуда қийинчилик билан, баъзан ғоят оғриқли ва зиддиятли вазиятда ўтмоқда. Бунинг ҳам объектив, ҳам субъектив тусдаги бир талай сабаблари бор. Бир томондан, ўтган йиллардаги бузғунчилик ҳаракатларининг оқибатлари биз ўйлагандан ҳам чуқурроқ ва асоратлироқ бўлиб чиқиб, ўзгартишлар динамикасига ҳамон таъсир ўтказиб келмоқда. Маълум бўлишича, нопок қўл билан қайта қуришга киришган республика аввалги бир қанча раҳбарларининг ночорлиги ҳам ўз асоратини қолдирганлиги, шубҳасиз.

Иккинчи томондан, ҳали қайта қуришнинг кўпгина воситалари чинакамига ишга солингани йўқ ва аввало иқтисодий ислоҳот кўнгилдагидек ишлай бошлагани йўқ. Кўпгина кадрлар раҳбарлик ва бошқаришга янгича ёндашувларни суст ўзлаштирмоқдалар, хўжалик юритишнинг самарали усулларини жорий этишга, иқтисодий алоқаларни тубдан ўзгартиришга ҳафсаласизлик билан қарамоқдалар. Меҳнаткаш инсоннинг умумхалқ мулкидан, ишлаб чиқариш воситаларидан ўтмишдаги бегоналашувини бартараф этишга, инсоннинг хўжайинлик туйғусини тиклашга, уни моддий ва маънавий жиҳатдан манфаатдор қилишга муваффақ бўлингани йўқ.

Умуман мамлакат учун характерли бўлган бошқа сабаблар ҳам иқтисодий аҳволга ўзининг салбий таъсирини ўтказди, албатта. Аҳолининг даромадлари билан харажатлари сурункали номутаносиблиги, истеъмол моллари ва хизматларнинг етишмаслиги, оғир молиявий вазият мана шу сабаблар жумласига киради. Зарар кўраётган корхоналар экономика гарданидаги оғир юк бўлиб турибди. Уларнинг сони гарчи икки ҳисса камайиб, кўраётган зарари 60 процент қисқарган бўлса ҳам, янги хўжалик механизми шароитида бундай корхоналарга тоқат қилиб бўлмайди. Агросаноат комплексидаги 72 та хўжалик банкрот, деб эълон қилинди ва иқтисодий жиҳатдан бақувват хўжаликлар билан бирлаштирилди.

Хуллас, муаммолар кўп. Уларни талабчанлик билан таҳлил этганда кўпгина камчиликлар ўзимизнинг хато ва нуқсонларимизга боғлиқ эканлиги равшан кўринади. Бир қанча партия комитетлари ва ташкилотларининг, совет, хўжалик органларининг фаолияти ҳали қайта қуриш тақозо этган талаблар даражасига кўтарилмаганини рўй-рост тан олмоқ керак. Шу сабабли, бугунги вазифа иш суръатини жиддий ва асосли равишда оширишдан, бой берилган имкониятларнинг ўрнини тўлдиришдан, вазиятни амалий равишда яхшилик сари буриб юборишдан иборат.

Бу йўлда ҳозирнинг ўзидаёқ зарур қадамлар қўйилмоқда. Партия органларининг структураси обдон қайта қурилди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг, жойлардаги партия комитетларининг аппарати анчагина янгиланди, улар янги кучлар билан тўлдирилмоқда. Партиявий фаолият кундалик хўжалик ишларидан аста-секин ҳалос этилмоқда, сиёсий усуллар изига активроқ буриб юборилмоқда. Асосий соҳалар бўйича партия Марказий Комитети, область, шаҳар, район партия комитетларининг комиссиялари тузилганини, улар фаолиятининг истиқбол программаси ишлаб чиқилаётганини биласизлар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети билан республика ҳукумати республика иқтисодий ва социал тараққиётини жадаллаштириш тўғрисидаги батафсил таклифларни тайёрлаб, СССР Министрлар Советига топширдилар. Бу таклифларда халқ хўжалигини ривожлантиришдаги ҳунук бузилишларни тузатиш ва халқ фаровонлигини ошириш юзасидан зарур чора-тадбирлар эътиборга олинган.

Мана шундай шароитда рўй бераётган жараёнларни вазминлик ва фаҳм-фаросат билан идрок этиш, олдимизда турган вазифаларни ҳал этишнинг тўғри йўллари ва усулларини танлаб олиш, барча ижтимоий кучларни, аҳолининг ҳамма социал қатламлари ва группаларини жипслаштириш, уларни бунёдкорлик ишлари йўлига солиб юбориш алоҳида аҳамиятга эга бўлади.

Ҳаммамиз кўриб турибмиз: қайта қуриш жамиятни оёққа турғазди, одамларни социал лоқайдлик ва маънавий мудроқликдан уйғотди. Ҳозир энг ўткир, энг долзарб муаммолар республикадаги қизғин мунозараларнинг марказида турибди. Ҳали яқиндагина бу муаммоларнинг кўпчилик қисми ҳақида лом-мим дейилмас, ёки бир чеккага суриб қўйилар эди. Ишлаб чиқарувчи кучларни жойлаштириш ва меҳнат ресурсларидан фойдаланиш, экология ва демография, пахта монокультураси ва озиқ-овқат маҳсулотларининг етишмаслиги, ўзбек, рус тиллари ва бошқа тиллар муаммолари, маданий мерос, миллатлараро муносабатлар ва бошқа кўпгина масалалар шулар жумласига киради. Бу масалаларнинг ҳаммаси юзасидан турли, баъзан эса, ҳатто бир-бирига мутлақо зид мулоҳазалар айтилмоқда. Мана шундай хилма-хил фикрлар, турли-туман қарашлар орасидан тўғриси қайсилигини аниқлаб олиш баъзан мушкул бўлиб қолмоқда. Бу ўринда вазминлик ва билимдонлик билан фикр юритиш, малакали таҳлил этиш айниқса муҳимдир. Бунинг устига жўшқин ҳаётимиз зудлик билан ҳал этилиши зарур бўлган тобора янги-янги муаммоларни кун сайин ўртага қўйиб турибди.

Ана шу мураккаб ва зиддиятли вазиятда интеллектуал кучларимизга, фан ва маданият арбобларининг улкан отрядига катта умид боғлаётганлигимиз тушунарлидир. Улар қайта қуриш жараёнларини ривожлантиришга, ижтимоий онгни янгилашга ва республикадаги бутун маънавий-сиёсий иқлимни ўзгартиришга сезиларли ҳисса қўшдилар ҳамда қўшмоқдалар. Мен бу гапларни шунчаки айтаётганим йўқ, балки ҳозирги пайтда илмий ва ижодкор зиёлиларнинг зиммасига тушаётган катта иш ва масъулиятни яна бир бор таъкидлаш учун айтяпман.

(Давоми 2-бетда).

● В. П. Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасининг токари Георгий Георгиевич ЛАПИГИН

Замондошимиз

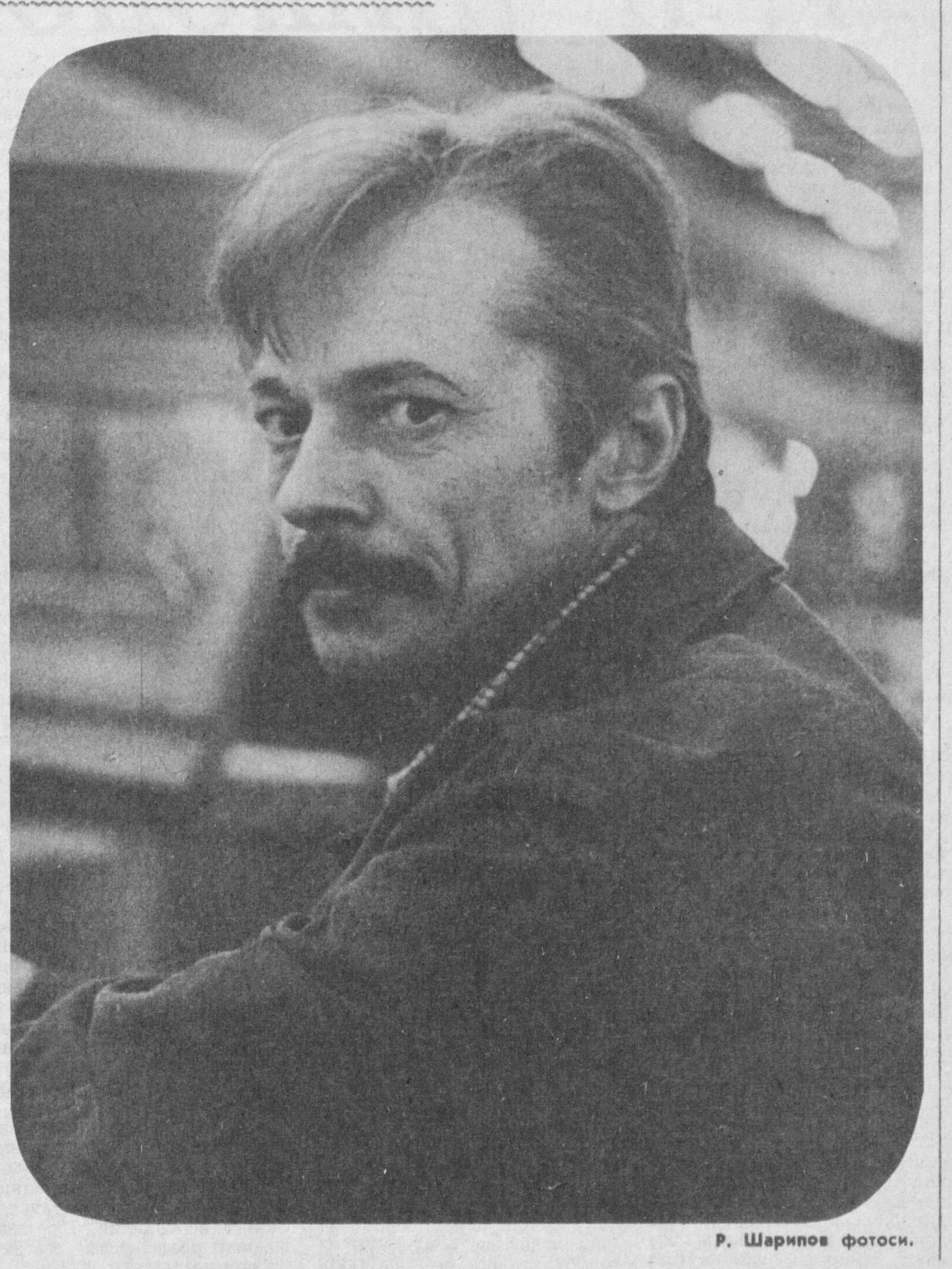

Р. Шарипов фотоси.

26 март—СССР халқ депутатлари сайлови куни

Пухта ҳозирлик

Сайлов кампаниясининг иккинчи босқичи бошланди. Биринчи босқич бизнинг 598-Тошкент — Киров территориал сайлов округда ҳам муваффақиятли якунланди. Комиссиямиз аъзоларининг барча ишлари қатъий план асосида олиб борилди. Бунда, айниқса, йиғилишга мутасадди бўлган кишиларнинг хизмати каттадир. Ён дафтарларидан ўрин олган тадбирларни ўз вақтида ўтказишга эришишди.

Жойларда сайлов участкалари тузилди. Уларга билимдон ва ишчан кишилар масъул этиб тайинланди. Участка комиссияси аъзолари корхона, ташкилот, муассаса ва турар жойларда кенг тушунтириш ишларини олиб боришяпти. Шунингдек, депутатликка номзодлар кўрсатиш ҳам якунланмоқда. Меҳнаткашлар ўзларининг энг яхши ва ишончли вакиллари номзодини кўрсатишмоқда. Бу ишда кенг демократияга амал қилинмоқда. Чинакам халқ хизматига садоқатли кишиларгагина овоз берилмоқда.

Комиссиямиз олдида навбатдаги ишлар турибди. Эндиги вазифа округ сайловолди йиғилишини тайёрлаш ва уни ўтказишдан иборат. Сайлов тўғрисидаги янги Қонунга биноан бу тадбирни ўтказиш юзасидан ҳам қатор янгиликлар жорий қилинган. «Известия» газетасининг 24 январь сонида эълон қилинган округ сайлов олди йиғилишини тайёрлаш ва ўтказиш тартиби тўғрисидаги мақолани комиссиямиз аъзолари билан ўқиб ўрганиб чиқдик. Ишни шу асосда олиб бориш тадбирини белгиладик.

Хуллас, сайлов кампаниясида энг масъулиятли дамлар бошланмоқда. Уни муваффақиятли ўтказиш эса кўп жиҳатдан округ сайлов комиссияси аъзоларининг ишбилармонлиги ва тадбиркорлигига боғлиқ.

Т. МИРУСМОНОВА,

598-Тошкент — Киров территориал сайлов округи округ сайлов комиссиясининг секретари.

Чинакам халқ вакили

Янги Қонунда белгиланган СССР халқ депутатлари системаси ҳокимият олий органида чинакам халқ вакиллигини таъминлашга қаратилгандир. У омманинг бевосита олий органни белгилаш ҳамда ўзининг жамоатчилик ташкилотлари орқали фаол иштирок этиши учун асос яратади. Сайловларни ўтказишни чинакам демократик тартиби бунинг муҳим кафолатидир. Албатта бу меҳнаткашлар дилидаги муддао. Чунки бизга номигагина ишончли вакиллар эмас, балки чинакам ишлайдиган, эл-юрт манфаати йўлида жон куйдирадиган депутатлар керак.

Шу ўринда бир воқеани эслатиб ўтишни лозим топдик. Бир англашилмовчилик орқасида у эшикка, бу идорага чопдик. Охири маслаҳат билан депутатимизга мурожаат этдик. Унга бўлган бутун воқеани тушунтириб бердим. У истамайгина розилик билдирди: суд ишига аралашиш қандай бўлаpкин, майли бир уриниб кўрамизда,— деди.

Хуллас, шундай бўлди, мутасадди ўртоқлар депутат билан ҳушламай, менсимай гаплашишди.

Шунда мени бир нарса ўйлантириб қўйди. Хўш, адолатни қарор топтириш учун ҳаракат қилган депутатнинг фикрини ўша вақтда терговчи, прокурор, қолаверса суд раиси нега эътиборга олмади. Ахир халқ сайлаган депутатнинг обрўси шуми?

Демоқчиманки, эндиги сайланадиган депутатлардан умидимиз катта. Қолаверса, ҳар қандай муассаса ва ташкилот, у хоҳ маъмурий бўлсин, хоҳ ижро этувчи бўлсин депутатга ҳурмат билан қараши, унинг сўзини эътибор билан тинглаши лозим. Ахир депутатнинг чинакам халқ вакиллиги ҳам ана шундагина намоён бўлади.

Қ. ИСОҚОВ,
қурувчи.

ЯНГИ ИСТЕЪМОЛ БУЮМЛАРИ

◎ «СОВПЛАСТИТАЛЬ» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасида халқ истеъмоли молларининг турларини кўпайтириш устида қизғин изланиш олиб борилмоқда. Ҳозир бу ерда 30 хил истеъмол моллари ишлаб чиқарилаяпти. Ваннахона жиҳозлари, болалар кийим илгичи, патнислар, сунъий манзарали дарахтлар, чинни гул, атиргуллар, туристлар термалари шулар жумласидандир.

Илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси халқ истеъмоли моллари ҳажми бўйича январь ойи планини муддатидан олдин бажарди. Пландан ташқари 0,74 минг сўмлик маҳсулот реализация қилинди. Маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми эса 17 процентга ошди.

ҚУЛАЙ ВА ИХЧАМ

◎ ЎЗБЕКИСТОН ССР Енгил саноат министрлиги Марказий лойиҳа-конструкторлик бюросининг мутахассислари тўқимачилар учун яна бир қулайлик яратдилар.

Бу ип тортадиган махсус қурилмадан фойдаланилса, тўқимачилик машинасида ип узилиши 25 процент камаяди. Янгилик бундан аввалги конструкцияларга нисбатан содда бўлиб, энг муҳими, керакли тарангликни автомат тарзда ушлаб туради.

Д. ОБЛАЕВ.

ТАКОМИЛЛАШГАН АГРЕГАТ

● **УЧ ЯРИМ метргача чуқурликда бўлган ҳар қандай ерга дренаж қувурларини жуда тез ва аниқ ётқизишни таъминлайдиган мослама яратилди. Тошкентэкскаватор ремонти-тажриба механика заводида бундай агрегатни «Узоргтехмелиорация» тресги мутахассислари яратишди. ДУ—3502 агрегатини тармоқ мутахассислари энг яхши дренаж ётқизувчи мослама деб баҳолашмоқда.**

Бу агрегат Сирдарё ва Жиззах чўлларида имтиҳондан ўтди. Яқинда корхонада янги мосламани ишлаб чиқариш кенг йўлга қўйилади.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕАТРЛАРИ ФЕСТИВАЛИ ОЛДИДАН

20 февралдан 27 февралгача Тошкентда биринчи республика театр фестивали бўлади. Бир ҳафта мобайнида Ўзбекистоннинг турли шаҳарларидан келган 20 та профессионал драма коллективлари ўзларининг энг яхши спектаклларини кўрсатишади.

Фестиваль программасига кўра, ана шу спектакллар кенг муҳокама қилинади. Шу мақсадда Ҳамза номли санъатшунослик институтининг социология сектори кўрсатилган асарлар хусусида жамоатчилик фикрини сўраб билади. Томошабинларнинг якунловчи конференциясида кўрик ғолиблари аниқланади. Ўрта Осиё ва Қозоғистон театрларининг регион фестивалида республикамиз ўзининг энг яхши спектаклини кўрсатади.

Театр байрамини уюштириш ва ўтказиш масалалари Ўзбекистон театр арбоблари союзида муҳокама қилинди, ушбу союз республика Маданият министрлиги ҳамда театр санъати тарғиботи Бутуниттифоқ ижодий-ишлаб чиқариш бирлашмаси Ўзбекистон республика бўлими билан биргаликда фестивални ташкил этмоқда.

(ЎзТАГ).

Р. Н. НИШОНОВ ДОКЛАДИНИНГ ДАВОМИ

(Боши 1-бетда).

Республика партия ташкилоти айни шуни ҳисобга олиб маънавий соҳада юз бераётган ҳамма нарсага ғамхўрлик ва эътибор билан муносабатда бўлиш, маданият, таълим ва илм-фан масалаларида партиявий ишнинг демократик принципларини ривожлантириш йўлидан боришга ҳаракат қилмоқда. Мамнуният билан шуни таъкидлаш мумкинки, бизда зиёлилар билан хайрихоҳлик ва манфаатдорлик руҳида мулоқот қилиш практикаси кенгайиб бормоқда, маъмуриятчилик билан ўз фикрини ўтказиш ва ўзбошимчалик билан ёндашишни истисно қиладиган вазият вужудга келмоқда.

Шу билан бир вақтда демократизм ва ишонч бепарволик, камчиликларга нисбатан, айниқса бизнинг идеологиямиз ва аҳлоқимизга ёт ҳодисаларга нисбатан муросасозлик деганн эмас, юксак масъулият юксак талабчанликни ҳам кўзда тутади.

Нима учун бу ҳақда эслатишга тўғри келяпти? Чунки сўнгги вақтда республиканинг ижтимоий-сиёсий, маънавий ҳаётида фойдали, амалий тенденциялар билан бир қаторда маҳдудлик ва ҳатто вайрон этиш тенденциялари ҳам пайдо бўлди. Масалан, ўзбек деҳқонларининг «қулларча меҳнати», далалар ва сувларни заҳарлаш, республика ҳуқуқларини «камситиш» ва ҳатто «миллий фожиа» тўғрисидаги ва бошқа тезислар пайдо бўлиб қолди.

Демография вазияти, одамларнинг саломатлиги ва экология, тарихий-маданий мерос билан боғлиқ бўлган мураккаб, кўп жиҳатдан бир хил бўлмаган масалалар кўпинча туйғуларни авж олдириб, соддалаштириб талқин этилмоқда, баъзан эса онгли равишда бузиб кўрсатилмоқда. Ёшлар, айниқса студентлар эътиборини жалб этишга ҳаракат қилинмоқда. Ёшлар орасида шубҳали ғоялар, ғаразли миш-мишлар ва уйдирмалар тарқатилмоқда.

Баъзи бировлар халқнинг ўз тарихи ва анъаналарига самимий қизиқишини, миллий ўзини англаш ва жамоат активлиги ўсишини миллатчилик ўзанига солиб юборишга, халқ манфаатларига, жамиятни янгилаш мақсадлари вазифаларига хизмат қилишдан кўра норасмий группаларнинг ташаббускорларига, уларнинг ғаразли муддаоларига эътиборни жалб этишга кўпроқ қаратилган ана шу ҳар турли норасмий группалар доирасига солиб қўйишга уринмоқдалар.

Боз устига, Ўзбекистонда қайта қуриш ҳатто бошланган эмас, тубдан янгиланиш учун фаол ҳаракат қилаётганларни гўё «қисиб» қўйишмоқда, деган фикрлар баъзи ўртоқларга етказилмоқда. Республикада муҳитни мусаффо қилиш ва соғломлаштириш юзасидан қизғин иш бораётган бир пайтда ана шундай қилинмоқда.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети билан республика ҳукумати коммунистлар ва барча соғлом кучларнинг мададига, КПСС Марказий Комитетининг доимий ва самарали ёрдамига таяниб, салбий ҳодисаларнинг оқибатларини узил-кесил тугатиш, вазиятни тўла соғломлаштириш, одамларнинг турмуш шароитини яхшилаш юзасидан қатъий чораларни кўрмоқдалар. Республика раҳбарияти айрим қаллоб сардорлар айтаётганидек, демократиялаш ва ошкораликни жиловлаб қўйишга уринаётгани йўқ. Бизда экономика, социал ва маданий турмушнинг ҳамма соҳаларида жуда кўп ўткир, ҳал қилинмаган муаммолар бор. Халқ хўжалигида қўшиб ёзиш иллатлари ҳамон учраб турибди, ўғирлик қилиш, порахўрликнинг янги фактлари аниқланмоқда. Ғўза монокультураси тўғрисида, одамлар турмуши даражасининг пастлиги ҳақида, касалликлар ҳамда савдо ва медицина хизматининг ёмонлиги ҳақида гапириб ўтдим. Биз буларни яширмаймиз. Ана шу муаммоларни аста-секин, қадам бақадам ҳал этишга ҳаракат қилмоқдамиз.

Ана шундай шароитда ҳаммамиз учун партия ҳужжатларида рўй-рост ва очиқ айтилганидек, тараққиётимиздаги камчиликларни шов-шув қилиб кўтариш эмас, балки қайта қуриш жараёнларини хотиржамлик ва ишчанлик билан танқидий таҳлил этиш, ўткир, долзарб муаммоларни амалда ҳал қилиш йўлларини излаш сиёсий жиҳатдан жуда зарурдир.

Орол комитетининг яқинда Ўзбекистон ёзувчилар союзи залида ўтказилган мажлисида оғир экология вазиятидан чиқиб олиш учун амалий таклифларни ишлаб чиқиш йўлларини излаш ўрнига ҳукумат шаънига туҳматдан иборат ҳужум ва ҳақорат қилишгача йўл қўйилди. Қайта қуришга қарши хитоблар эшитилди, орқаваротдан қарсак чалиниб, оёқлар билан дупиллатиб ҳуштаклар чалинди.

Фан докторлари А. Қ. Пўлатов, Н. Худойберганов, М. Мирзаев, О. Каримов, ёзувчи Тоҳир Аълам, шоира Гулчеҳра Нуруллаева ва бошқа кўп кишиларнинг нутқлари қораловчи оҳанглар эшитилди.

Бу мажлис, деб аталган ...гин куч ишлатиш мусобақасини эслатди, бундай мусобақада ишончли далиллар эмас, балки мушт асосий қурол бўлади.

Мазкур Комитетнинг раиси Пирмат Шермуҳамедовдан: бу мажлисга кимлар чақирилди ва унинг ташкилотчилари қандай мақсадни кўзда тутган эдилар? — деб сўраш ўринли бўлур эди. Ўз-ўзидан равшанки, биз бундай жумбишлардан кўз юма олмаймиз.

Тошкент, Самарқанд, Қарши ва бошқа шаҳарлардаги айрим олий ўқув юртлари ва техникумларида ана шундай йиғилишлар ва бир қанча миллатчилик руҳидаги йиғинлар ўтказилгани ҳақида, Фарғона ва Сирдарё областларида миллатчилик мазмунидаги имзосиз варақалар тарқатилгани тўғрисида қўлимизда маълумотлар бор. Биз бундай ҳолларнинг қайта қуриш шиорларига яширинган ташкилотчиларини ҳам биламиз.

Ўзбекистондаги унча жўн бўлмаган социал-иқтисодий вазиятдан ғаразли мақсадларда фойдаланишга, нима қилиб бўлса ҳам ўз нафсониятини қондиришга, миллий маҳдудлик ғоясини ўтказишга, қайта қуриш обрўсини туширишга уринаётган барча шахсларга қатъий зарба бериш — бизнинг партиявий, маънавий бурчимиздир. Биз социалистик идеология принципларидан, халқнинг интернационал ва ватанпарварлик анъаналаридан ҳеч қандай йўл билан ҳам чекинмаймиз.

Мени тўғри тушунишларингизни истайман: биз ўткир ва қийин масалаларни ҳал қилишдан қочмаймиз, уларни ҳар қандай даражада муҳокама қилишга тайёрмиз. Жамиятимизда демократиялаш ва ошкоралик жараёнларини партиянинг ўзи бошлаб берганлигини унутмаслик керак. Биз сафсатабозлик ва масъулиятсиз мулоҳазаларга мутлақо қаршимиз. Ошкоралик ва фикрларнинг хилма-хиллиги мухолифликка эмас, балки кучларни бирлаштириш ва жипслаштиришга, вайрон қилишга эмас, балки бунёдкорликка хизмат қилиши лозим.

Ақл-идрок билан хотиржам таҳлил этиш, амалий муҳокама, «ёқлаб» ва «қарши» билдирилган барча далилларни ҳар томонлама ҳисобга олиб, шу асосда энг оқилона қарорни ишлаб чиқишга — ана шундай мунозарага биз тайёрмиз ва ана шундай суҳбатни биз табриклаймиз.

Биз ёзувчилар, олимлар, барча фан ва маданият арбоблари меҳнатини жуда ҳурмат қиламиз. Биз уларнинг тўғри ва ҳалол позициясини, самарали мунозараларни қўллаб-қувватлаймиз. Афкор оммани, республика аҳолиси турли қатламларининг манфаатларини тўлароқ билиб олишга ва ҳисобга олишга имкон берадиган мунозараларни қўллаб-қувватлайверамиз.

Ёзувчиларимизнинг, олимларимизнинг экология, Орол муаммоларига доир бир қанча амалий мақолалари КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг «Орол денгизи районида экология ва санитария вазиятини тубдан яхшилаш, Орол ҳавзасида сув ва ер ресурсларидан фойдаланиш самарадорлигини ошириш ҳамда уларни муҳофаза қилишни кучайтириш чоралари тўғрисида» ги машҳур қарори қабул қилинишини тезлатишга, шунингдек Бўстонлиқ районида катта саноат объекти қурилиши тўғрисидаги қарорни бекор қилишга ёрдам берди. Ҳозир Сўх сув омбори қурилишини тўхтатиб қўйиш масаласи кўриб чиқилмоқда.

Бундан буён ҳам биз қайта қуриш билан бирга ҳаётимизга кириб келаётган барча янги, илғор жиҳатларни қўллаб-қувватлайверамиз ва айни вақтда бу ишдаги хатолар, салбий тенденцияларни ўз вақтида сезиб оламиз, шу йўл билан уларнинг такрорланишига, авж олиб кетишига йўл қўймаймиз.

Энди ҳаммани қизиқтираётган баъзи муаммоларга тўхталиб ўтмоқчиман. Озиқ-овқат программаси билан республикада пахтачиликни ривожлантириш истиқболларининг ўзаро боғлиқлиги ана шу асосий муаммолардан биридир. Бу масала партия ва совет ходимлари, олимлар, ёзувчилар, журналистлар, қишлоқ хўжалик мутахассислари иштирокида яқинда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида бўлиб ўтган кенгашда ҳар томонлама ва муфассал муҳокама қилинганини сизлар биласизлар. Кенгашдаги гапларни такрорламай, фақат асосий қоидаларни эслатиб ўтиш билан чекланаман.

Ҳозирги вақтда аҳолининг кўпгина озиқ-овқат маҳсулотларига бўлган эҳтиёжи қондирилмаётганлиги сир эмас. Аҳолининг гўшт, сут, тухум билан таъминланиши умумиттифоқ даражасидан деярли икки баравар, картошка билан таъминланиши — уч баравар кам. Бундай аҳволнинг асосий сабабларидан бири агросаноат комплексида инвестиция сиёсатида йўл қўйилган катта нуқсонлар ва ғўза монокультурасидир. Ялпи пахта ҳосили кетидан тўхтовсиз қувиш, хўжалик юритишнинг илмий асосларини менсимаслик ернинг жонини олиб қўйди, пахтачиликда турғунлик ва таназзулга олиб келди, озиқ-овқат муаммосини ғоят ўткир қилиб юборди.

Монокультура — бизнинг кулфатимиз, ишимиздаги иллат бўлиб, гўё ўргимчак каби бутун қишлоқ хўжалигимизни чангаллаб олиб, унинг ривожланишига йўл қўймаяпти. Озиқ-овқат масаласи ҳал қилинмаётганининг сабаби ҳам шунда.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика ҳукумати сўнгги йилларда икки марта — 1985 ва 1987 йилларда пахта етиштиришни қисқартириш тўғрисидаги таклиф билан КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советига мурожаат қилди. Маълумки, ўн иккинчи беш йилликда СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг Асосий йўналишлари лойиҳасини кўриб чиқиш чоғида пахта етиштиришни 6 миллион 250 минг тоннага етказиш кўзда тутилган эди. Бизнинг таклифимиздан сўнг марказ планни 5 миллион 750 минг тоннагача камайтирди. 1987 йилда планни яна 750 минг тонна камайтириш тўғрисида таклиф киритдик. Лекин фақат 500 минг тонна камайтирилди.

Ҳозир Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети билан республика Министрлар Советн икки беш йиллик давомида план 5 миллион тоннадан ошмаслиги учун пахта етиштиришни яна 250-300 минг тонна камайтириш тўғрисида таклиф тайёрламоқдалар.

Бу таклифларни тайёрлаётганимизда биз аввало олимлар, иқтисодчилар, қишлоқ хўжалик мутахассисларининг ҳисоб-китоблари ва тавсияларига асосландик. Бу таклифлар реал асосга эга деб ўйлайман.

Баъзи ўртоқлар пахта етиштиришни тўрт миллион тонна билан чеклашни, 500 минг гектар ерни экин обротидан чиқариб ташлашни таклиф қилмоқдалар. Бунга ҳеч ким кўнмаса керак ва бундай ёндашиш илмий асосга, иқтисодий негизга эга бўлмаса керак.

Бизга пухта ўйланган, амалий таклифлар керак, ҳар қандай киши ўз позициялари илмий ва иқтисодий жиҳатдан асосланган бўлса, уларни ҳимоя қилишга ҳақлидир. Лекин одамларнинг ҳис-туйғуларидан фойдаланиш, нафсоният билан боғлиқ таклифлар теварагида носоғлом шов-шув кўтаришга уриниб, субъектив фикрларни қатъият билан тиқиштиришнинг бизга ҳожати йўқ.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида агросаноат комплексини ривожлантириш муаммоларига бағишланган кенгашда айтилган барча таклифларни бу ҳаётий муҳим масала юзасидан ўзимизнинг узил-кесил нуқтаи назаримизни ишлаб чиқиш учун пухта ўрганиб чиқишни Фанлар академияси президенти М. С. Салоҳиддинов ва республика давлат агросаноат комитетининг раиси И. Ҳ. Жўрабеков бошлиқ бир группа ўртоқларга топширдик.

Иккинчи вариантини: икки беш йиллик давомида йилига тахминан 1 миллион 600 минг тонна пахта толасига план ёки давлат буюртмаси белгилаб қўйишни ҳам ўйлаб кўриш керак. Бунда толага давлат буюртмаси 70 процентгача миқдорда белгиланади, қолган қисми эса шартнома нархлари билан тайёрланади.

Фақат барча ҳисоб-китоблар пухта ва чинакам илмий жиҳатдан асосланган бўлиши керак, ҳисоб-китоблар бундан ўн йил олдинги каби хўжа кўрсинга қилинмаслиги лозим.

Маълумки, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг президиуми 1979 йилнинг охирида 2000 йилгача бўлган даврда фан-техника тараққиёти комплекс программаси ва унинг социал-иқтисодий оқибатлари тўғрисидаги масалани муҳокама қилаётиб, республикада пахта етиштиришни 1990 йилда 6 миллион 600 минг тоннага, 2000 йилда эса 7,5—8 миллион тоннага етказиш кўзда тутувчи таклифни киритган эди. Ўша вақтда республика ҳукумати бу таклифларни социал - иқтисодий тараққиётнинг бундан буёнги планларини ишлаб чиқиш учун илмий жиҳатдан асосланган база сифатида қабул қилган эди.

Бу сурбетларча қилинган найрангбозлик, рақамларни пеш қилиб ўзини кўрсатиш истаги эканлиги ҳозир ҳаммага равшан. Биз ҳозир ўтмишдошларимизнинг дабдабабозлик ва ўзбошимчалик билан қарорлар қабул қилишидан қатъиян воз кечаяпмиз.

Бундан ташқари пахта тайёрлаш планларини тартибга солиш чоралари пахтачиликдаги мавжуд нарх номутаносиблигини тугатиш, қишлоқни социал жиҳатдан қайта қуриш, пахтакорлар меҳнатининг обрўсини, унинг моддий рағбатлантирилишини чинакамига ошириш ва такомиллаштириш соҳасида катта ишлар билан тўлдирилиши лозим. Шу билан бирга деҳқончиликнинг илмий жиҳатдан асосланган системасини қатъият билан жорий этиш, экин майдонларини изчиллик билан камайтирган ҳолда пахта ҳосилдорлигини ошириш зарур.

Пахта-беда алмашлаб экишни тўла ўзлаштириш ва 2000 йилга бориб пахта майдонларини 1985 йилдаги 74 процентдан 60 процентга тушириш муҳим тадбир сифатида белгилаб қўйилди. Пахтакор хўжаликлар экин майдонларининг мақбул структурасида сут ва гўшт етиштиришни икки марта кўпайтиришлари мумкин. Пахтадан бўшаган ерлар озуқабоп экинлар, сабзавот, картошка экиладиган майдонларни, боғ ва токзорларни кенгайтириш учун ажратилади. Шу йилнинг ўзидаёқ чигит экиладиган майдонлар 120 минг гектар камаяди.

Бошқа долзарб муаммоларга, хусусан экология муаммосига ҳам ана шу тарзда ҳар томонлама ва пухта ўйлаб ёндашмоқ зарур. Экология соҳасида ҳозир жуда кескин вазият юз берди. Орол денгизи ва Оролбўйи ҳавзасидаги аҳвол юқорида айтиб ўтилганидек, жиддий экологик фалокатга айланди. Тупроқ унумдорлиги тез пасайиб кетмоқда, ер сув ва шамол эррозиясига учрамоқда, яна шўр босяпти. Қишлоқ хўжалигини пухта ўйламай химиялаштириш шунга олиб келдики, ҳар гектар ерга солинадиган пестицидлар хавфсиз даражадан 40—50 баравар ортиб кетди. Натижада ҳар йили 5 минг гектаргача қимматли суғорма ерлар қишлоқ хўжалик оборотидан тушиб қолмоқда.

Шуни таъкидлаш keракки, зиёлиларимиз, айниқса ёзувчилар жамоатчилиги биринчилар қаторида бонг урди ва биз атроф муҳитни муҳофаза қилиш учун курашда олимлар, маданият арбоблари сарфлаётган куч-ғайратларни қадрлаймиз.

Фақат чегарадан чиқиб кетмаслик, қаттиқ баҳо бериб, ўзларини адолат учун бирдан-бир курашчи ва айбловчи қилиб кўрсатмаслик керак. Мен Оролни сақлаб қолиш чора-тадбирларнинг комплекс программаси — қуруқ гап, республика ҳукумати экология муаммоларидан кўз юммоқда, деган масъулиятсизлик билан ўйламай айтилган баъзи фикрларни кўзда тутяпман. Масалани бу тарзда қўйишга мутлақо қўшилиб бўлмайди. Бир қанча чора-тадбирлар ҳозирнинг ўзидаёқ амалга оширилмоқда. Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг қарори билан республикада В. П. Анишчев раислигида депутатларнинг махсус Орол группаси тузилган. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг қарорида кўзда тутилган сув қувурлари қуриш, эскитдан ҳайдаладиган ерларни комплекс реконструкциялаш ишлари, Оролбўйи сувни муҳофаза қилиш ва социал жиҳатдан қайта қуриш тадбирларини амалга ошириш авж олдирилмоқда. Оролга тушаётган сув ҳажмининг кўпайганлиги қайд этилди. 1987 йилда Оролга 10 куб километр сув етиб борган бўлса, 1988 йилда 23 куб километр сув етиб борди. Лекин бу денгизда буғланиб кетаётган сув миқдоридан анча кам. Бинобарин масаланинг ўткирлиги сақланиб қолмоқда.

Бунинг устига, қабул қилинган қарорлар жуда секин, чала-ярим бажарилмоқда, бир қанча министрликлар ва идоралар, ҳатто баъзи партия, совет органлари бюрократик одатларидан воз кечишни истамаяптилар, ишни пайсалга солмоқдалар. Бундай аҳволга қарши курашайлик, курашганда ҳам биргаликда, меҳнаткашларнинг кенг қатламларини, оммавий ахборот воситаларини жалб этиб курашайлик. Талаб қилиш лозим бўлган кишилардан эса қаттиққўллик, принципиаллик билан партиявий руҳда талаб қиламиз. Бу ишга бошқача муносабат бўлиши мумкин эмас.

Равшанки, бугунги суҳбатимизда биз жуда қизғин музокараларга сабаб бўлаётган яна бир гуруҳ масалаларга эътиборни қаратишимиз керак. Бу ўринда гап миллатлараро муносабатлар, интернационал тарбияни янада кучайтириш, совет кишиларининг бирлиги ва жипслигини мустаҳкамлаш тўғрисида бормоқда. Бу соҳадаги муваффақиятларимиз барчага маълум, улар ҳақида гапиришга ҳожат йўқ. Лекин яна шу нарса ҳам равшанки, ҳозир миллатлараро муносабатларда муаммо йўқ, деган гаплар — пуч гаплардир. Қайта қуриш бу борада анчагина газак олган чигалликлар, номутаносибликлар борлигини кўрсатди, сўнгги йилларда Олмаота, Тоғли Қорабоғ, Арманистон ва Озарбайжонда содир бўлган воқеалар ҳал этилмаган муаммолар оқибати ёмон бўлишини очиқ-ойдин кўрсатди.

Бундай воқеаларнинг илдизлари турличадир. Лекин кўп ҳолларда улар иқтисодий тараққиётда муайян камчиликлар, социал-маиший соҳанинг қолоқлиги билан чамбарчас боғлангандир. Идеология ишидаги нуқсонлар, феодал-патриархал ва диний бидъатлар, уруғ-аймоқчилик ва маҳаллийчиликнинг салбий таъсирига етарлича баҳо бермаслик мустаҳкам интернационалистик позицияларнинг шаклланишига катта таъсир ўтказади. Интернационал тарбия ишига расмиятчилик катта маънавий талафот етказди, ўша даврда миллатлараро муносабатларни такомиллаштириш, интернационал онгни шакллантириш, республикада яшаётган барча миллатлар ва элатларнинг миллий маданий эҳтиёжларини қондириш учун кунт билан ҳар куни қилиниши лозим бўлган иш ўрнини гапдонлик, хўжакўрсинга дабдаба билан ўтказиладиган тадбирлар эгаллади.

Сизга маълумки, партия ҳозир миллатлараро муносабатларни уйғунлаштириш муаммоларига жуда катта эътибор бермоқда. Шу масалага бағишланиб ўтказиладиган КПСС Марказий Комитетининг Пленумига тайёргарлик кўрилмоқда. Пленумга тайёргарлик чоғида республикамизда ҳам кенг кўламдаги иш авж олдирилмоқда. Меҳнат коллективлари, партия ташкилотларида, жамоатчилик вакиллари, ижодкор ва илмий зиёлилар даврасида муҳокамалар бўлди, оммавий ахборот воситаларига келган илтимослар ва истаклар умумлаштирилди. Натижада миллатлараро муносабатларни мустаҳкамлаш, интернационал тарбияни кучайтиришга оид конкрет таклифлар мажмуаси юзага келди, булар КПСС Марказий Комитетига юборилди.

Ҳозирнинг ўзидаёқ кўпгина амалий ишлар қилинмоқда. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг идеология комиссиясида халқ байрамлари ва урф-одатлари масалалари, тил муаммоларига оид ишчи группалар тузилди, тегишли ҳужжатлар тайёрланмоқда. Турли миллатлар ва элатларнинг миллий, маданий эҳтиёжларини, айниқса, улар кўпчиликни ташкил этган ерларда ана шундай эҳтиёжларни яна ҳам тўлароқ қондиришга қаратилган бир қанча тадбирлар белгиланмоқда. Жумладан, миллатлараро маданий марказлар ташкил этиш масалалари ўрганиб чиқилмоқда.

Қардош республикалар билан, аввало қўшни республикалар билан иқтисодий, сиёсий ва маданий алоқаларни мустаҳкамлаш юзасидан бошланган ташаббусларни ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлаш ва маъқуллаш лозим. Сўнгги пайтда биз Қозоғистон, Қирғизистон, Тожикистон, Туркманистон раҳбарлари билан учрашдик. Бу учрашувлар чоғида иккала томонни қизиқтираётган ҳаётий масалалар муҳокама қилинди, алоқаларимизни кенгайтирадиган ва чуқурлаштирадиган таклифлар ишлаб чиқилди.

Тошкент ва Сирдарё областлари Қозоғистоннинг Чимкент области ва Тожикистоннинг Ленинобод области билан мустаҳкам алоқалар ўрнатдилар, Фарғона водийсининг областлари эса Қирғизистоннинг Ўш области ва Тожикистоннинг Ленинобод области билан яхши алоқа ўрнатиб, Тошовуз ва Хоразм, Чоржўй ва Бухоро областлари хўжаликлари ўз тажрибаларини баҳам кўрмоқдалар. Ўзбекистон ва Тожикистон маданият министрликлари ўртасида ҳамкорлик тўғрисида шартнома тузилди, Қирғизистон билан ана шундай шартнома тузишга тайёргарлик кўрилмоқда. Бешта республика телевидение ва радиоэшиттириш комитетлари ўртасида битим имзоланди. Ўзаро театр постановкалари практикаси кенгайиб бормоқда, энг яхши ижодий коллективларнинг Болтиқ бўйи, Закавказье республикалари, РСФСР ва Украина билан ўзаро гастроллари планли тус олмоқда. Шу билан бир қаторда бу борада ҳали катта резервлар, фойдаланилмаётган имкониятлар бор.

Миллий ўзлигини англаш ўсиб бораётган шароитда тил муаммолари, қўштиллилик ва кўптиллиликнинг ривожланиши билан боғлиқ бўлган вазифаларни амалда ҳал этиш, республика аҳолисининг она тилини ҳам, миллатлараро муомаланинг муҳим воситаси бўлган рус тилини ҳам ўрганиши тобора кўпроқ аҳамият касб этмоқда. Дарҳақиқат, бу борада анчагина етилган масалалар тўпланиб қолди. Аммо бу масалаларни жуда пухта ўйлаб ва эҳтиёткорлик билан, республика туб аҳолиси, Ўзбекистондаги кўп миллатли аҳоли манфаатлари ва фикрини ҳисобга олиб ҳал этиш керак.

Бу ҳақда гапираётганимизнинг боиси шундаки, ҳозир ижодкор зиёлиларнинг бир қисми ўзбек тилига давлат статуси берилишини таклиф этмоқда. Бошқа бир қисми эса икки тил, яъни ўзбек ва рус тилларини давлат тиллари этиб белгилашни таклиф қилмоқда. Умуман давлат тилини белгилаш мақсадга мувофиқ эмаслиги тўғрисида кўпдан-кўп таклифлар тушмоқда.

Бу масалалар ниҳоятда мураккаб масалалардир ва ҳар томонлама ўйлаб кўришни талаб этади. Шуни унутмаслик керакки, тил муаммолари ўз қобиғига ўралашган муаммолар бўлмай, балки сиёсий, иқтисодий миллатлараро муаммолар билан чамбарчас боғланиб кетган. Биз ҳаммамиз совет халқларининг ягона интернационал оиласи фарзандларимиз ва ҳамиша шунга асосланишимиз керак. Биз Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг вице-президенти Э. Ю. Юсупов раҳбарлигидаги Марказий Комитет идеология комиссияси ишчи группасига барча таклифларни умумлаштиришни ва тегишли ҳужжатни ишлаб чиқишга киришишни топширдик. Эркин Юсуповичнинг ўзи ҳам, ёзувчи Темир Пўлатов ҳам, шунингдек бошқа кўп ўртоқлар ҳам миллий — рус қўштиллилиги, кўптиллилик тарафдоридирлар. Улар ўзбек ва рус тиллари республиканинг давлат тиллари, деб эълон қилиниши тарафдоридирлар.

Она тилига муҳаббатни тарбиялаш, уни ўқитишни ҳар жиҳатдан яхшилаш зарурлиги равшандир. Биз яна бир карра шуни таъкидлаймизки, она тили инсон маънавияти ва ички маданиятининг инсоннинг гражданлик сифатидаги, интеллектуал ва маънавий қиёфасининг негизидир. Ўзбек тилини ўрганишни кучайтириш ва яхшилаш мақсадида «ўзбек тили» комплекс программасини ишлаб чиқиш мўлжалланмоқда, бунда қўштиллилик ва кўптиллиликнинг уйғунлиги аввало она тилини билиб олишни тақозо этиши назарда тутилмоқда. Бу қозоқ, тожик, қирғиз, туркман, қорақалпоқ, корейс, қрим татар ва бошқа тилларни ўрганишга ҳам тааллуқлидир.

Тегишли ечимлар ва таклифлар тайёр бўлишини кутиб турмай, ўзбек тилини пухта ўрганишга, уни қўлланиш соҳасини кенгайтиришга киришиш зарур. Аҳоли зич жойлашган қишлоқ районларида халқ депутатлари Советларининг сессиялари, пленумлар, актив йиғилишлари, кенгашлар баъзан ўзбек тилида ўтказилмаётганини нормал ҳол, деб бўлмайди. Республика Олий Совети сессияларида ҳам асосий докладлар ўзбек тилида бўлиши, айни вақтда рус тилига синхрон таржима таъминланиши керак. Агар доклад рус тилида қилинган бўлса, ўз-ўзидан равшанки, ўзбек тилида синхрон таржима таъминланиши даркор

Афсуски, кўп залларимизда таржима учун қурилмалар ўрнатилмаган, шунингдек малакали таржимонлар ҳам йўқ. Наҳотки, бу мураккаб масала бўлса ва уни тез ҳал этиб бўлмаса? Бунинг учун жуда катта капитал маблағлар зарур эмаску?

Шаҳарлар ва қишлоқ районлардаги рекламага назар ташланг аҳоли миллий составини эътиборга олиб, ана шу реклама 2—3 тилда ёзилиши керак

Ёки она тилидаги дарсликларга назар ташлайлик. Олимларимиз, педагогларимиз, ноширларимиз бу дарсликларни такомиллаштириш ва нашр этиш борасида яхши ишламаяптилар. Ўқувчилар миқдорига қараб дарсликлар нашр этиш юзасидан биз охирги ўринлардан биридамиз. Дарсликлар етишмаяпти. Масалан, ўқиш рус тилида олиб борилаётган мактабларда битта ўзбек тили дарслигидан 30—40 ўқувчи фойдаланмоқда. Ўзбекистон ССР халқ таълими министрлиги, Фанлар академияси, нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси ишлари давлат комитети, «Ўқитувчи» нашриёти дарсликлар ва адабиётлар нашр этиш ишини яхшилашлари керак.

Айни вақтда она тилига табиий интилиш миллий такаббурлик ва тил шовинизмига айланиб кетишига йўл қўйиб бўлмайди. Ўз-ўзидан равшанки, рус бўлмаган аҳолининг рус тилини ўрганишини тубдан яхшилаш талаб этилади.

Тарихий ўтмишга муносабат хусусида бир—икки оғиз гапириб ўтмоқчиман. Халқнинг ўз тарихи, маданий мероси ва анъаналарига қизиқиши жуда кучайди, бу қайта қуриш туфайли юзага келган ижобий воқеалардан биридир. Аммо шуни тан олиш керакки, ўз вақтида бу борада ҳаддан ошишлар бўлди. Марказий Комитет собиқ раҳбариятининг идеология жабҳасидаги ўзбошимчалик хатти-ҳаракатлари катта зиён етказди. Диндорларга нисбатан қаттиққўллик билан сиёсат юритилгани, тўқиб чиқарилган маросимларни зўрма-зўраки жорий этиш, «ҳосил байрами», «қовун сайли» сингари бир қанча халқ маросимлари ва байрамларнинг унутилиши, наврўзнинг тақиқланиши ва бошқаларни эслаб ўтиш етарлидир. Партия, совет органлари, ижодкор зиёлиларимиз кенг жамоатчилик билан биргаликда ана шу байрамлар ва маросимларга уларнинг асл кўрки ва файзини бахш этиш, уларни янги, социалистик мазмун билан бойитиш устида обдон ишлашлари керак.

Биз тарих ва маданият саҳифаларини диққат-эътибор билан холисона ўрганишимиз, зарур бўлган ҳолларда тарихий адолатни тиклашимиз керак. Бу ўринда гап, айтайлик, Абдулла Қодирий, Усмон Носирнинг ижоди ҳақидагина эмас ёки Фитрат ва Чўлпоннинг ижодий фаолиятини ҳар томонлама холис таҳлил этиш устидагина бораётгани йўқ. Масалан, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг 1952 йилдаги ўнинчи пленумини ҳам ёдга олиш керак бўлади, ўшанда республиканинг бир қанча таниқли ёзувчилари, олимлари, партия ва давлат арбоблари, жумладан Ойбек, Шайхзода, Шукрулло, Шуҳрат, Туроб Тўла ва бошқалар асоссиз, далилсиз миллатчиликда айбланган эдилар. Ҳозирги вақтда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида Сталин шахсига сиғиниш ҳукм сурган ва ўзгача фикрловчиларни берияча методлар билан фош этиш авжига чиққан даврда бўлган ана шу пленум хулосаларини қайтадан баҳолаш масаласи кўриб чиқилмоқда.

Нутқимнинг якунловчи қисмида сиз билан бизнинг вазифаларимиз ва ишларимиз хусусида бир—икки оғиз гапириб ўтмоқчи эдим.

Халқнинг миллий ўзлигини англаши ва демократик маданияти ўсиб бораётган вақтда партия, совет органларининг кўпдан-кўп ижодий ташкилотлар билан ҳамжиҳатлигини мустаҳкамлаш алоҳида аҳамият касб этади. Куч-ғайратларимизни ижобий негизда бирлаштириш айни вақтда экстремистик кайфиятдаги группаларнинг жамиятга қарши хуружларига йўл қўймаслик, қандай шаклда бўлмасин, миллатчилик, шовинистик кайфиятларнинг, можароли вазиятларнинг авж олишига йўл қўймаслик керак.

Тошкент жамоатчилиги куни кеча бир қанча қардош республикалар намояндалари иштирокида икки халқ — озарбайжон ва ўзбек халқининг фарзанди М. Шайхзода таваллудининг 80 йиллигини кенг нишонлади. Баъзилар ҳатто шу кечадан ҳам миллатчилик эҳтиросларини авж олдириш учун фойдаландилар.

Партия ташкилотлари ҳам, олимлар ва маданият арбоблари ҳам ҳар қандай социал-иқтисодий, идеологик ҳамда ташкилий масалаларни ўртага қўйиш ва ҳал этишда ҳамиша одамларнинг психологияси ва миллий ҳис-туйғуларини назарда тутишлари керак. Миллатлараро муносабатлардек ниҳоятда нозик ва қалтис соҳага тааллуқли бўлган барча ишларда айниқса зийрак ва эҳтиёткор бўлиш, аммо айни вақтда ниҳоятда ҳушёр бўлиш, миллий кибр-ҳаво ва такаббурликка қарши, интернационализм принципларидан оз бўлсада чекинишга қарши принципиал кураш олиб бориш зарур.

Олим ёки маданият арбоби сафсатабозликдан иборат хуруж олдида бўйин эгишига, бизнинг интернационал негизларимизга ҳамла қилинаётганида лом-мим демаслиги ёки шу олим ёҳуд арбобнинг ўзи тор миллий позицияларда туриб сўзлашига йўл қўйиб бўлмайди. Шу муносабат билан Расул Ҳамзатовнинг сўзи ёдга келади: «Кимки, ўз халқини севса, кўкрагига мушт уриб, ҳуда-беҳудага унинг номидан гапиравермаслиги керак, балки сўзи ва иши билан халққа хизмат қилиши шарт. Чинакам ватанпарвар одам интернационалистдир. Кимки, ўз миллатининг гуллаб-яшнашини истаса, айниқса ҳозир барча халқларга меҳр қўйиши керак... ўзини ўзи яккалаб қўйиш, бегонасираш, душманлик пайдо бўлиб қолса, уларни бегона ўтдек юлиб ташлаш лозим». Доно сўзлар!

Республика маънавий ҳаётида содир бўлаётган ўзгаришларни таҳлил этар эканмиз, бизни бир масала ниҳоятда ҳаяжонга солмоқда: ижодий союзлар, илмий ва санъаткор коллективлардаги вазият ана шу ўзгаришларга мос бўляптими? Қайта қуриш жараёнлари туфайли, шубҳасиз, бу ерларда ҳам янгиланишнинг насим шамоли эсмоқда. Содир бўлаётган воқеалар, айниқса публицистика воситалари орқали идрок этилмоқда, баъзи жиддий аналитик мақолалар пайдо бўлди, аммо ҳарқалай, илмий, ижодий соҳадаги қайта қуриш, назаримизда асоссиз тарзда чўзилиб кетди.

Эски, ёшини яшаб бўлган нарсалар ҳали ҳам янгилик ниҳолларини босиб турибди. Ҳақиқат кўзига тик қарайлик: ҳозир урф бўлган, қайта қуриш руҳидаги сўзлар бир қанча тадқиқотларнинг илмий жиҳатдан заифлигини баъзан беркитиб кетишга, уларнинг реал ҳаётдан ажраб қолганлигини ҳаспўшлашга қодирми? Ахир, биз буни сезиб турибмиз-ку. Айрим илмий муассасаларда, илгари бўлганидек, ҳозир ҳам ошна-оғайнигарчилик, ўртача бўлса ҳам аммо лаганбардор кадрларга суяниш, зимдан қарорлар қабул қилиш ҳали ҳам яшаб келмоқда, бу муассасаларда ошкораликнинг иззати жойига қўйилаётгани йўқ.

Илмий кадрларнинг бир қисми, шу жумладан жамиятшунослар ижтимоий ҳаётда фаол эмаслулар ҳужумкор ташвиилик ишини олиб боришани йўқ. Аммо ЎзбекисССР Фанлар академиясмий муассасаларнинг аҳбарияти гўё, буни сезмандек ишларнинг аҳво ўз-ўзини танқид руҳидао беришмаяпти.

Бизнинг ий ходимларимизга завий воқелик диалектика унинг турли-туманлива мураккаблиги билан аб олишда, ҳаётни ёрреалистик ва юксак бадикс эттиришда ўз кучла жамлаш, қайта қуришнил меъморлари образ яратишда уқув етишмая баъзан эса истак ҳам ли эмас.

Ижод масали илгаригидек ҳозир кўпинча группаларнинг разгўйлик манфаатлари ван иккинчи ўринга с чиқарилмоқда, бадиий қатни қидириш ўрнига шахсий наф кўриш елиб-югуриш эгалламоқ

Яқинда «Ульская газета» саҳифала илгари сира бўлмаганеа ҳақида ҳикоя қилиндувчи Ф. Камолов Ўзбеон ёзувчилар союзида га келган нонормал вазиуносабати билан ўзини ссоставидан чиқаришни илс қилиб, ушбу союз влениесига ариза берди. Чек қўйиш фурсати элмадими? Союзнинг парташкилоти, ёзувчи — комистлар ўз сўзларини аилар, деб ўйлаймиз.

Айрим ижо, арбоблар бир-бирига хут қилиб, бир-бирини аб, баъзан андишасизлик ямоқдалар, шундай иборат тилга олмоқдаларки, сира зиёли одамга ярайди. Бунинг устига кча буларнинг ҳаммасизета саҳифаларига ҳам оқда. Матбуотимиз ўз ериалларини пухта ўйлатти ўлчаб бир кесиб» тайши лозимлигини ҳам ўтмоқчиман. Ошкоралнг кенгайиши сира шимчалик дегани эмас, баҳс маданиятининг пагини, иш уқувсизлик би қилинаётганлигини о олмайди. Бир қанча мапарда ҳистуйғу жўш уртаётганлиги, олди-қочдиларга мойиллик билан ишиб бўлмайди, хатолаоаниқликлар ҳам учрабибди, айни вақтда бал, ҳаққўй ва ишонармақолалар етишмаяпти.

Келинг, булн ҳоли бўлайлик, мунозсанъатини, муомала мадаини ўрганайлик, мухоли ҳурмат қилиб, холис ва хуш муомалалик б ҳақиқатни излайлик. бир муҳим ва шошилинч фаларимиз жуда кўп, интктуал кучларимизни сасиз баҳсларга ёки бирбир кимсанинг изза- нафсини қондиришга сай олмаймиз. Бу борадзлар фикримга қўшилаар, деб умид қиламан.

Қайта қуриан ва маданият арбобга нисбатан талаблари уфқларини кенгайтирм. Биз, аввало, жамиятш — олимлардан Ўзбекдаги социалистик қуршнинг тарихий жиҳатл республиканинг бунданнги тараққиёти истиқбои ва йўллари тўғрисидтеран ҳамда жиддий қиқотларни орзиқиб кутмоиз.

Иқтисодчи лар иқтисодий муносабрни ўзгартириш, самар хўжалик механизмини лаш, ишлаб чиқаришникил этишнинг пудрат вкара формаларини жорэтиш тўғрисида салмоғ сўзларини айтишлари керфан-техника тараққиёти, ишлаб чиқарувчи кучини оқилона ривожланти ва меҳнат ресурслари асосли фойдаланишни кўпгина долзарб муаммрини ҳал этиш керак. Сал соҳада, халқ маорифи соғлиқни сақлаш соҳас маданият бобидаги сиёса қанчадан-қанча ҳал бўлн масалалар йиғилибди?!

Санъатшуно, барча маданият арбори олдида масъулиятли ифалар турибди. Кинемафия, театр ва музика ъати, жумладан, миллийера тараққиётининг исболли йўналишларини билаш, халқ ижодиёти анъаарини мустаҳкамлаш, рблика аҳолисининг турлатламлари, аввало ёш авли эстетик тарбиялашнинг самарали системасини лаб чиқиш лозим. Тарихиданий меросдаги кўп асалаларни ҳозирги кун аи назаридан тадқиқ этидрок қилиш лозим бўл.

Шундай қи. ўртоқлар, маданий турмумизни янги босқичга кўиш, янгиланган жамиянг маънавий қадриятли яратиш борасида ғайрижоат билан ҳали кўп қилишимиз керак.

Бугунги нҳан мақсад — бажарилаё ишни ҳар томонлама тил қилиш эмас, балки сатимизнинг мазмунини белаш, фан ва маданият ққиётининг долзарб масалри, қайта қуриш жараёнида ижодкор зиёлиларн иштироки хусусида сизн фикр-мулоҳазаларнинг эшитишдир, албатта унги мулоқот шу нуқт назардан фойдали ва амй бўлади, деган умиддам

«Оқшом»га хатлар

АЁЛЛАР ҲАҚИДА КЎПРОҚ ЁЗИЛСА

Ҳурматли редакция! Мен «Тошкент оқшоми» газетасини мунтазам ўқиб бораман. Касбим сувоқчи-бўёқчилик бўлгани учун қурилиш соҳасида ёритилаётган материаллар айниқса кўпроқ қизиқтиради.

Республикамиз пойтахтидаги ҳунар-техника билим юртлари ва корхоналарда баракали меҳнат қилаётган аёллар кўплаб топилади. Уларнинг ҳаёти ва иш тажрибалари атрофлича ёритиб борилишини истардим.

Яна бир таклиф. Газетанинг 1988 йил 3 декабрь сонида таниқли таржимон Кибриё Қаҳҳорова қаламига мансуб форс тожик адабиёти классиклари ижодидан намуналар ўқиб, жуда таъсирландим. Дўстлик, муҳаббат ва висол ҳақидаги шундай жўшқин сатрлар мунтазам бериб борилса яхши бўларди.

З. ЖУМАНИЁЗОВА,
Хоразм область, Хива шаҳридаги 11-ҳунар-техника билим юрти ишлаб чиқариш мастери.

ВАЪДАБОЗНИНГ ЭРТАСИ КЎП

Мен 1988 йил, 19 декабрь куни Чилонзор районидаги кийимларни кимёвий усулда тозаловчи 2-филиалга жемпер топширган эдим. Эртасига борсам, буюм йўқолибди. У ердагилар бировга нотўғри бериб юборилганини айтиб, топилмаса пулини давлат нархида процент билан тўлаймиз, дейишди.

Кўп марта сарсон бўлгач, филиал бошлиғи Борис Николаевичга учрашсам, у арзимни тинглашни ҳам истамади. Жемперни 120 сўмга олганман. Пункт ходимлари эса 40 сўм берамиз, бўлмаса хоҳлаган жойингга бориб шикоят қилавер, дейишаяпти. Мен шунча пулга куйиб қолавераманми! «Топилиб қолар», дея қанча вақтдан бери лақиллатиб келаётган ваъдабозларга албатта чора кўрилиши керак, деб ўйлайман.

М. НАСРИДДИНОВА,
Октябрь район, Каттабоғ кўчаси.

САНСАЛОРЛИК ҚАЧОНГАЧА?

Мен умр йўлдошим билан бирга Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасида ишлайман. 4 фарзандимиз бор. Ҳозирги кунда бир хонали уйда 6 киши истиқомат қилаётганимиз учун жуда қийналаяпмиз.

Қўшимча жой сўраб бир неча марта корхона дирекцияси, Ҳамза район ижроия комитетидаги мутасадди раҳбарларга учрашдим. Натижа бўлмагач, Ўзбекистон телевидениесининг «Хат ва ҳаёт» редакциясига мурожаат этишга мажбур бўлдим. Арзим ёзилган хат район ижроия комитетига, у ердан бирлашмага юборилди. Бирор киши келиб турмуш-турмушимизни кўриш ўрнига «шароитингиз яхши, навбат келса уй оласизлар» деган мазмунда расмий жавоб йўллашди. Яна икки марта телевидениега шикоят қилганимдан кейин шаҳар ижроия комитетидан текширувчилар келишибди. Афсуски, бу пайтда мен касал боламни докторга олиб кетган эдим.

Ҳурматли редакция! Бизга ёрдам беришингизни сўраймиз. Ҳозирги қайта қуриш даврида сансалорлик қачонгача давом этиши мумкин, ахир!

М. ҚУЛОВА.

ЛЕЗВИЯ ИЗЛАБ...

Октябрь бозорида дўстимни учратиб қолдим.

— Йўл бўлсин Эшматжон, кайфиятинг йўқроқ,— ҳол-аҳвол сўраган бўлдим ундан.

— Асти сўрама, лезвия қидириб бормаган жойим қолмади. Энди бозордан чакана нархда олмоқчи бўлиб келаётган эдим.

Дўстимнинг аҳволига тушуниш мумкин. Чунки ҳозирги кунда дўконма-дўкон лезвия ахтариб, қимматли вақтини йўқотаётган биргина у эмас. Мен ҳам яқинда Бош универсал магазини, Фрунзе ва Чилонзор савдо марказларига бориб келдим. Йўл-йўлакай галантерея моллари савдо қилинадиган дўконлардан суриштирдим. Афсуски, бирорта пештахтанинг устида учрамади. Шундан кейин шаҳарликлар бежиз ранжишмаётган эканлар, деган хулосага келдим.

Бундай ҳолга чек қўйиш вақти етмадимикан!

М. СУЛАЙМОНОВ,
249-мактаб лаборанти.

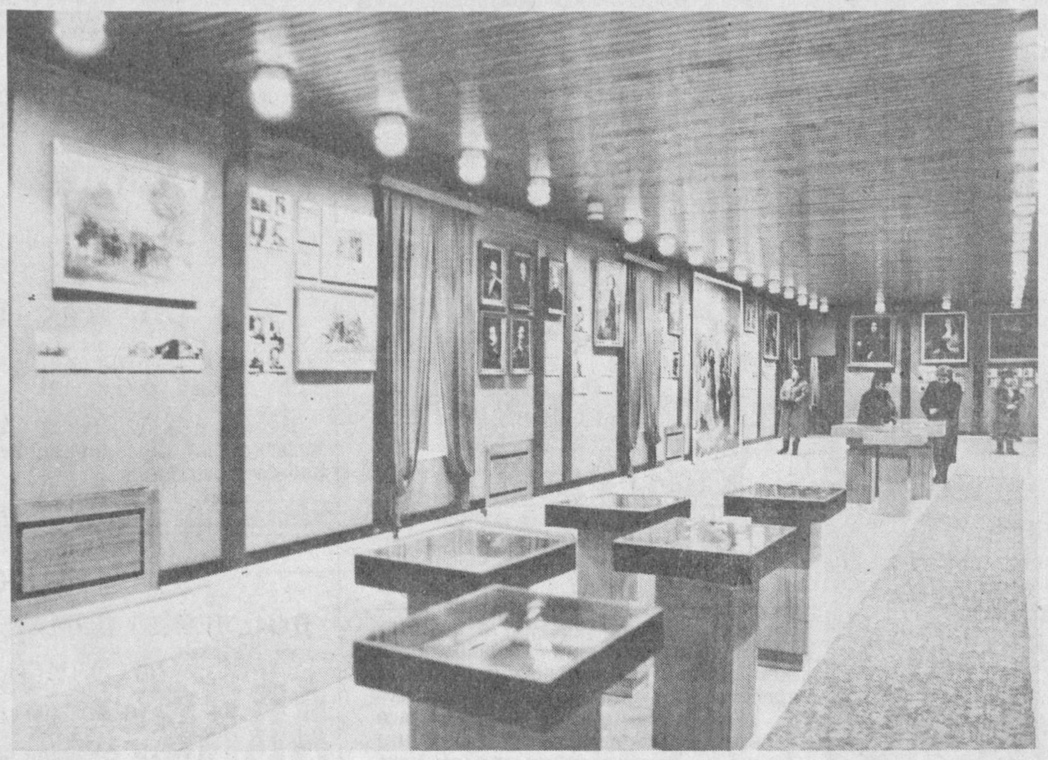

ГРИБОЕДОВ ҲАЁТИНИНГ ГРУЗИЯГА ОИД САҲИФАЛАРИ

Александр Сергеевич Грибоедовнинг тақдири Грузия билан мустаҳкам қўшилиб кетган. Бир вақтлар Тбилисидаги Ираклий майдонида алоҳида уй бўлиб, 1821-1823 йилларда буюк рус шоири ана шу уйда яшаган эди. Унинг шу уйда ўлмас «Ақллилик балоси» комедияси устида ишлагани маълум.

Грибоедов Тбилисига яна бир марта 1826 йилда келган ва ҳозир республика пионер ва ўқувчилар саройи жойлашган уйда икки ой яшаган эди.

Орадан икки йил ўтгач, ёзувчи таниқли грузин шоири Александр Чавчавадзенинг қизи — Нинага уйланди. У қайнатасининг Цинандалидаги мулкида, оила даврасида бир неча кун яшади холос. 1928 йил 9 сентябрда у Эронга жўнаб кетди...

Грузия Александр Грибоедовнинг ижодида сезиларли из қолдирди. Унинг «Грузин туни», «Радамист ва Зенобия» каби шеърий асарлари Грузияга бағишланган.

Васиятига кўра у Тбилисидаги Мтацминда тоғида, грузин ёзувчилари ва жамоат арбобларининг пантеонида дафн этилган. Грибоедовнинг хотираси кўчаларнинг, Тбилиси драма театрининг номида абадийлаштирилган. Шаҳар майдонларидан бирида унинг ҳайкали ўрнатилган. Грузия Адабиёт музейида Грибоедовнинг ёдгорлик буюмлари авайлаб сақланади.

СУРАТЛАРДА: Цинандалидаги А. Чавчавадзенинг уй-музейида А. С. Грибоедов вафотининг 160 йиллиги муносабати билан очилган виставкада; «Музика дарси» (А. Грибоедов ва Н. Чавчавадзе). Рассом Е. Багдавадзе асари.

И. Шламов фотолари,
ТАСС фотохроникаси.

Жонажон Ватан бўйлаб

Сўнмас у кунлар шуҳрати

ТОШКЕНТЛИК МАРД ЎҒЛОН

«...Каримов автомати билан немис траншеясида 28 фрицни ўлдирди. У қаҳрамонларча ҳалок бўлди, аммо уни ҳеч қачон унутмаймиз!»

129-ўқчи дивизиянинг «За Родину» газетасининг 1943 йил 14 июль сонида босилган 10 сатрдан иборат хабарда шундай дейилган.

Тошкент ҳарбий пиёда қўшинлар билим юртининг курсанти Абдуҳамид Каримов немис-фашистларга қарши оғир жангларда бор-йўғи икки ярим ой қатнашган бўлса ҳам қаҳрамонлик намуналарини кўрсатди.

Абдуҳамид хизмат қилаётган разведкачилар взводи бир қанча қишлоқлардан гитлерчи газандаларни қувиб чиқаргач, Зуш дарёси қирғоғига яқинлашганда мудофаада туриб қолди. Бир неча кун давомида кутилмаган осойишталик ҳукм сурди. Тунларнинг бирида олти разведкачи фашистлардан «тил» ушлаб олиб келиш учун йўлга тушишди. Улар ниҳоятда эҳтиётлик ва чаққонлик билан ҳаракат қилиб, душман траншеялари яқинидаги жарлик ёқасидан кузатувни давом эттиришди.

— Ўртоқ лейтенант, — деди Абдуҳамид ёнида ётган командирига шивирлаб. — Немислар ерга мина кўмишаётганга ўхшайди.

Разведкачилардан икки киши қўриқловчи бўлиб қолди, қолганлар илгари силжишди. Юраклар бетоқат. Чунки душман сезиб қолиши, ўқ ёғдириб, тревога кўтариши ҳеч гап эмас. Лекин бундай бўлмади. Автоматларини бўйнига осиб олган немислар иш билан банд эди. Улар анчадан кейин дам олиш учун ўтиришди. Фурсатни бой бермай тўртовлон ўқдай отилиб, орқа томондан душманга ташланишди. Бир немиснинг оғзига латта тиқилиб, қўл-оёғи бойланди, иккинчиси қочмоқчи бўлганда ханжар тиғидан ер тишлади. Йигитлар ўлжани штабга олиб қайтдилар. «Тил» қимматли маълумотлар берди.

Эрталаб Зуш дарёси учун ҳал қилувчи ҳужум бошланди. Батарея командири, старший лейтенат Мишанов барча жангчилар учун жасорат намуналарини кўрсатди. У яраланса ҳам жанг майдонини ташлаб кетмади. Қақшатқич жангларда душманга талафот етказиш билан бирга, ўзимиз ҳам қурбонлар бердик. Тўп ишдан чиқди. Ҳужум шиддатли бўлишига қарамай гитлерчиларнинг миномёт, пулемет ва автоматларининг кучли ёмғиридан жангчилар ердан бош кўтаролмай қолишди.

Командирнинг «Ўртоқлар, Ватан учун олға!» — деган буйруғи эшитилиши билан қуролдошлари қатори Абдуҳамид ҳам автоматини «сайратиб» душманни ўз траншеясида ер тишлатиб борди. «Бир, икки, уч, беш, етти...».

У ҳисобни 28 га етказди. Бир ўзи қисқа муддатли жангда шунча душманни сафдан чиқариб мардларча ҳалок бўлди.

Тошкент шаҳрининг Чилонзор район ҳарбий комиссариатидан фронтга юборилган ўн тўққиз ёшли қаҳрамон Зуш дарёси соҳилидаги ҳушманзара жойга дафн этилди. Жангдан сўнг ўзбек халқининг фарзанди хотирасига бағишлаган митинг бўлди.

Абдуҳамид Каримовнинг автомати ёш жангчи Андашбоевга топширилди. У қуролни қўлга олар экан, қасамёд қилди:

— Абдуҳамид билан қонли жангларда дўстлашиб, ака-укадек бўлиб қолгандик. Дўстлигимиз ҳурмати, унинг автомати билан танимда томчи қоним қолгунча душмандан ўч оламан!

Эртасига ҳужумга команда берилди. Жангчиларимиз дарёдан ўтиб, фашист газандаларини ғарб томон қувиб кетдилар.

А. АЪЗАМОВ,
129-ўқчи дивизиянинг собиқ жангчиси, республика миқёсидаги шахсий пенсионер.

Дўстликнинг олтин кўприги

«Кичик саҳна» усталари

Бундан салкам ўн йил муқаддам республика қўғирчоқ театрининг бир группа санъаткорлари қўшни Афғонистонда бўлиб, «кичик саҳна» жанрини ривожлантириш хусусида ўзаро фикрлашиб олишган эди.

Актёрларимизнинг фойдали маслаҳатлари афғон санъаткорларини беҳад мамнун қилди. «Кабул-Нандари» театри ҳузурида алоҳида қўғирчоқ студияси ташкил этиш, яқиндан амалий ёрдам бериш хусусида келишиб олинди.

Ўшанда бошланган иш яхши самара бермоқда. Студия кейинчалик мустақил қўғирчоқ театрига айланди. Унинг репертуари болалар руҳий оламига мос қатор қизиқарли постановкалар билан бойиди. Бу қувноқ спектакллар орасида ўзбек ва афғон «кичик саҳна» усталари ижодий ҳамкорлигида яратилган асарлар ҳам бор.

Ўтган йили ҳам бундай санъаткорлар биргаликда янги спектакль устида қизғин иш олиб бордилар. Бунинг учун афғон қўғирчоқ театри бадиий раҳбари Бехдуктхоним бошчилигидаги актёрлар Тошкентга таклиф қилинди. Улар учун саҳна нутқи ва вокал санъати бўйича махсус курслар ташкил этилди.

Ижодий сафар чоғида «Гав исмли мушукча» спектакли устида ҳам жиддий иш олиб борилди. Янги постановка премьераси муваффақиятли ўтди. Томошага Тошкентдаги мактаб-интернатда таҳсил кўраётган афғон болалари ҳам таклиф қилиндилар. «Гав исмли мушукча» яқин орада Кобулда афғонистонлик кичик томошабинларга тақдим этилади.

А. АЛИЕВ.

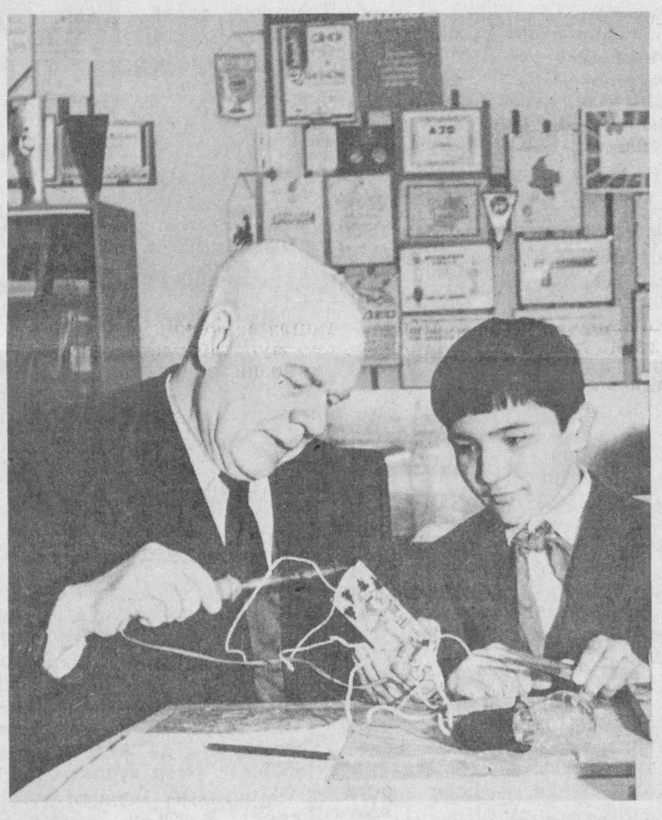

Устоз ва шогирд. Р. Шарипов фотоси.

Диққат: янгилик

Мактаб-лаборатория

Қайта қуриш ва жадаллаштириш халқ таълими системасига ижобий таъсирини ўтказмоқда. Ана шу янгиланиш жараёнида ёшларни ўқитиш борасида қатор илғор методлар ва формалар жорий қилинди. Мактаб-лаборатория типида фаолият кўрсатаётган билим масканлари иши жойларда катта қизиқиш уйғотмоқда.

Москвадаги 825-мактаб базасида тузилган мазкур билим даргоҳи ўқувчи ёшларни ўқитишга янгича ёндошиш бўйича қатор вазифаларни ўз олдига асосий мақсад қилиб қўйди. Педагогик коллектив РСФСРда хизмат кўрсатган ўқитувчи, Ленин комсомоли мукофотининг лауреати, педагогика фанлари кандидати, моҳир ташкилотчи В. А. Караковский раҳбарлигида мактаб-лабораторияга хос системани ишлаб чиқди.

Дарс тарбиявий ишнинг ажралмас қисми сифатида қаралиб, болалар ва катталар яқин иттифоқини мустаҳкам йўлга қўйишга жиддий аҳамият берилмоқда. Ўқувчи ёшларда мустақил интеллектуал шахс сифатларини шакллантириш ва ривожлантириш педагогик коллектив олдида турган энг зарур вазифалардан биридир. Бу масалаларни ижобий ҳал этиш учун ўқувчилар билан синфдан ташқари ишлашга алоҳида диққат-эътибор қаратилмоқда.

Мактаб-лабораторияда ўқувчиларнинг ўзини ўзи бошқаришига ҳам аҳамият берилмоқда. Билим даргоҳидаги деярли барча ички бошқарув ишларида ўқувчилар ташкилотлари актив иштирок этиб, раҳбарлар, ўқитувчилар билан яқин алоқада бўлмоқдалар.

Эндиликда иттифоқимиз бўйича Караковский мактаби деб ном олган мазкур система ўзини тўла оқламоқда. Шу сабабли ҳам бизнинг республикамизда ҳам унга бўлган қизиқиш каттадир. Ўзбекистонлик айрим ўқитувчилар ана шу илғор педагогик тажриба билан танишишга муваффақ бўлдилар. Жумладан, Тошкентдаги 191-мактабнинг катта ўқитувчиси С. Динавицер олган бой таассуротларини педагогик матбуот орқали ҳамкасблари билан ўртоқлашди.

С. ОДИЛОВА.

Ҳайвонот боғи ижарага олинди

ШУ ЙИЛ январдан бошлаб Тошкент ҳайвонот боғи ходимлари учун янги «йил саноғи» бошланди. Улар мамлакатимиз ҳайвонот боғлари коллективлари ўртасида биринчи бўлиб ижара пудратига ўтдилар. Бу қадам шунчаки замон талабларига тан бериш эмас, планли равишда зарар келтираётган, бунинг устига давлат томонидан дотация олаётган ташкилот учун мураккаб вазиятдан қутулишнинг бирдан-бир йўлидир. Зеро шаҳар бюджетидан уларга талайгина маблағлар ажратилиб келинарди: 1987 йилда 741 минг сўм, 1988 йилда 665 минг сўм ажратилган эди.

Ижара пудрати системаси бўйича ишлаш ана шу маблағни ҳар йили 50 минг сўмга ва ундан ҳам кўпга қисқартириш, 1998 йилга келиб дотациядан мутлақо воз кечиш имконини беради. Бу давлат учун ҳам, ижарага олганлар учун ҳам даромадли. Ижарачилар учун боғнинг тўла хўжайини бўлиш имкони пайдо бўлди, чунки ижара пудрати хўжалик ҳисобининг уч асосий принципи: мустақиллик, ўз-ўзини қоплаш ва ўз-ўзини молиявий таъминлашга асосланади, кўрсатмалар бўйича эмас, ўз билгича меҳнат қилишни, даромадларни ўз хоҳишича тақсимлашни, ҳар бир хизматчининг ўз фаолиятини яхшилашдан моддий манфаатдорлигини тажрибада рўёбга чиқаришнинг иқтисодий усулларини амалга ошириш имконини беради. Ким яхши ишласа— шунча кўп маош олади. Бундай шароитда иш ҳақининг ошишини чекловчи тўсиқлар тугатилади. Агар йиртқичларга хизмат кўрсатувчи ходимлар ойига 90—95 сўм маош олишини эътиборга оладиган бўлсак бу янгилик катта аҳамиятга эга эканлиги маълум бўлади. 90—95 сўм ойлик учун ким йўлбарснинг қафасига киришга журъат этарди?

Эндиликда табелга одатдаги белгилар ўрнига кундалик иш ҳақи ёзиб борилади. Ана шу янгиликни жорий этиш учун синчиклаб ҳисоб-китоблар олиб борилди. Аввалига ҳар бир иш жойидаги кун тартиби хронометраж билан ҳисоблаб чиқилди. Йириклаштириш ҳисобига бўлимлардаги участкалар қисқартирилди. Масалан, йиртқичлар бўлимида аввалги саккиз участка ўрнига учта участка қолди. Аввалги иш ҳажми эндиликда озроқ ишчи кучи билан бажарилаяпти. Ҳар бир участка учун якуний натижаси пул билан ифодаланган кундалик план-топшириқ тузилди. Ишни бажардингми — пулини ол. Бундай шароитда «Ҳамма бир киши учун — бир киши ҳамма учун» шиори шунчаки шиор бўлиб қолмай, иш принципига айланади. Масалан, айтайлик кимдир бетоб бўлиб қолди — ҳар қандай ҳолда ҳам унинг иш ҳажми албатта бажарилади. Иш кунининг кам-кўстсиз якунланишидан ҳамма манфаатдор.

Ҳозир тошкентликлар ҳузурига тажриба ўргангани келиб туришибди. Рига ва Каунас ҳайвонот боғларининг вакиллари келиб кетишди. Тажрибага Пермь ва олмаоталик ҳамкасблар катта қизиқиш билдиришяпти. Ижара пудратининг кашшофлари улар билан ўз тажрибаларини бажонидил ўртоқлашишмоқда. Бундай ҳолларда муаммолар ва камчиликлар ҳақида гапириш одобдан эмас. Шундай бўлса ҳам муаммолар бор.

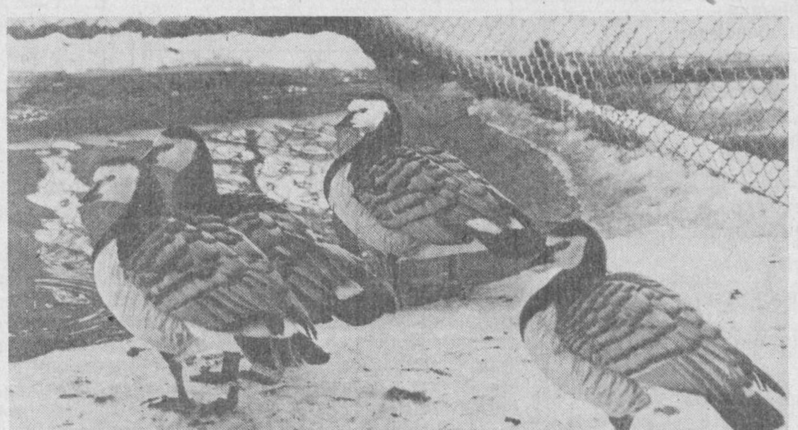

Ҳайвонот боғида қарийб 2000 ҳайвон яшайди. Бу шунчаки асосий фонд холос. Катта ветеринария врачи В. В. Чернийнинг ибораси билан айтганда, уларнинг яшаш шароитлари қамоқдагидан ҳам расво: қафаслар тиқилинч, ҳаммаёқ ифлос. Бунинг натижасида ҳайвонлар касалликка чалиниб, ҳалок бўлмоқда.

1986 йил октябрида Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети ҳайвонот боғи территориясини кенгайтириш ҳақида қарор қабул қилган эди. Орадан бир йил ўтгач таъмирлаш ишлари бошланди. Афсусланадиган томони шундаки, беш йиллик плани тузилган бўлиб, ҳайвонот боғи унга кирмай қолди. Бу демак, реконструкция ишлари қолдиқлик принципи асосида олиб борилиши керак: барча зарур ресурсларни ҳайвонот боғи энг сўнгги навбатда олади. Шу ўринда «ҳар доим ҳам олавермайди» ёки «мутлақо олмайди» иборасини ишлатсак ўринли бўларди. Эски иморатлар бузилиб, улардан чиққан ғиштлардан янги павильонлар тикланяпти.

«Ташремстрой» тресті бош пудратчи қилиб тайинланган эди. Аммо трест бу вазифасини уддалай олмаяпти. Унинг қувватлари етишмаяпти, базаси кучли эмас, бетон қориш узели йўқ... Бундан ташқари мазкур ташкилот ҳамманинг ҳожатини чиқариб юради: мактаб, уй-жой ёки бирор бошқа объект ремонти барбод бўлаётган бўлса ҳайвонот боғи қурилишидан барча ишчиларни ана шу ерга ташлашади. Ҳайвонот боғининг бошқа иложи йўқ — у «қўшимча топшириқ» банди бўйича пландан ўтади.

Шундай қилиб, реконструкция қилишдек эзгу ният аста-секин туя гўшти еган қурилишга айланяпти. Ўтган йилнинг июль ойидаёқ ишга тушиши лозим бўлган павильонлар ҳозир дайди қарғаларнинг дам олиш жойига айланган.

Айбдорларни излаб ўтирмаймиз. Аммо ҳайвонот боғи шаҳар хўжалигига қарашли бўлса ҳам бутун республикамизнинг мулки эканлигини, шаҳар ижроия комитети ҳам, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳам унга жиддий муносабатда бўлишлари лозимлигини эслатиб ўтиш ўринли.

Сўнгги пайтларда ҳайвонот боғига ташриф буюрган томошабинлар бу ерда рўй берган айрим ўзгаришларни мамнуният билан қайд этмоқдалар. Аммо улар рўй берган кўпгина ўзгаришларни кўришга қодир эмас, уларни билишмайди ҳам. Жумладан, котиб-қуш ҳалок бўлганидан улар бехабар. Жазирама Африкада туғилган қуш асабий зўриқишларга ва бу йилги қишнинг совуғига дош беролмади.

Шунингдек, ҳозирча тирик паррандалар ҳам антибиотиклар билан боқилаётганидан улар бехабар. Котиб-қуш тахминан 3000 сўм турарди. Ҳозирча дори-дармонлар билан яшаб турган бошқа қушларнинг ҳам ҳар бири минг сўм ва ундан қиммат туради.

Айтмоқчи, дори-дармонлар ҳақида.

Бир неча кун муқаддам Раби исмли фил йиқилиб қолди. У кўтарма кран ёрдамида оёққа қўйилди. Унга юрак-қон томир етишмовчилиги деган диагноз қўйилди. Шошилинч равишда дигитоксин керак бўлиб қолди. Ҳайвонот боғи бириктирилган область ҳайвонот боғлари таъминотида бундай препарат йўқ экан. Шахсий алоқалар ва нақд пул ёрдам берди. Бу ҳайвонот боғи ветеринария врачларига ўз ҳайвонларига дори-дармонларни ана шундай йўл билан топишга мажбур бўлаётган дастлабки ҳол эмас. Ўтган йили фақат катта ветеринария врачининг ўзи ана шундай мақсадларга 250 сўм сарфлади. Иложи қанча? Республика Соғлиқни сақлаш министрлигида ҳайвонот боғи билан ҳеч кимнинг иши йўқ, дорихоналар Бош бошқармасида ҳайвонот боғини бирор дорихонага бириктириб қўйишдан бош тортишди, деб филга тушунтириб бўладими? Ваҳоланки, Москва, Рига, Таллин шаҳарларида ҳайвонот боғлари дорихоналарга бириктириб қўйилган. «Узглавмедтехника» бошқармасида эса медицина жиҳозлари фақат медицина муассасаларига ажратилади дейишади. Раби исмли фил буни тушунадими?

Ҳайвонот боғи ҳайвонларни шаҳар бюджетидан ажратиладиган пулларга — сиз билан бизнинг пулимизга сотиб олади. Шундай экан, келинг, гепард ва марабуга ишлатиладиган ана шу пулларни тежаб сарфлайлик.

Тошкент ҳайвонот боғи олдида кўндаланг турган барча масалалар ҳақида атрофлича ҳикоя қилиб бериш учун бир неча газета саҳифаси керак бўлади. Ушбу мақолага якун ясар эканман, ҳайвонот боғи коллективига ижара пудрати ташаббуси билан тиконли тўсиқларни босиб ўтишга, амалда бўлмаслиги мумкин бўлган муаммоларни ҳал этишга тўғри келяпти, деган иборани айтиб ўтишдан ўзимни тиёлмайман.

Бугунги кунда хўжалик юритишнинг илғор усуллари ва кўринишларига алоҳида эътибор берилмоқда. Аммо нақд фойдани сўзлар эмас, амалий ишлар келтиради. Шундай экан, ижарачилар тиланчилик қилиб юрмасликлари учун уларга амалий ёрдам кўрсатиш ва қўллаб-қувватлаш керак.

М. ГАРБУЗЕНКО,
ЎзТАГ мухбири.

СУРАТДА: ҳайвонот боғидаги ёввойи ғозларнинг бир тури.
А. Горокрик фотоси.
ЎзТАГ фотохроникаси

Нокнинг пайдо бўлиши ва хосиятлари

Шифобахш неъматлар

Ширин-шарбат мевалар ичида кишиларга лаззат инъом этувчи нокнинг шифобахш хосиятлари талайгина. Келинг, аввало, унинг тарихига тўхталамиз. Нок — раъногулдошлар оиласига мансуб баланд бўйли дарахт. Барглари бутун, четлари тишсимон, шакли турлича — юмалоқ, эллипссимон, тухумсимон. Гуллари қўш жинсли, тўпгул ҳосил қилади. Ноклар узоқ яшайди. Ёввойи ноклар 150—200 йил, маданий ноклар 50—70 йил ўсиб мева беради.

Ер юзида нокларнинг 60 тури ўсади. Ватанимизда нокларнинг энг кўпи — Кавказ, Ўрта Осиё ва Молдавияда учрайди. Нокларнинг чиқиб келиши, яъни қачон пайдо бўлганлиги ҳақидаги фикр олимларнинг диққатини кўп вақтлардан буён жалб этиб келади. Яқинда Болгариянинг «Фан ва техника» журнали «Бу мева қаердан келиб қолган»,— деган саволни берган ва қуйидагича жавобни чоп этган: «Нок Грецияга Кичик Осиё ва Арманистон орқали Эрондан келтирилган. Бу ердан кейин у Римда пайдо бўлган ва янги эра бошланишида Альпни кесиб ўтган. Буюк Карл даврида ҳам нок Ўрта Европада анча ноёб ҳисобланган». Маданий ноклар Кавказ, Ўрта Осиёдаги ёввойи ноклардан, улардан бир неча йиллар саралаб экиш натижасида келиб чиққан. Бундан икки минг йил муқаддам маданийлаштирилган.

Давр ўтиши билан нокка бўлган талаб тобора орта борган. Шуниси қизиқки, дастлаб, ҳатто заҳарли деб ҳисобланган. Нок энг лаззатли мевага айланган. XIX асрга келиб, Францияда нокнинг 900 нави кашф этилади ва у французларнинг миллий мевасига айланади. Бевосита нок билан шуғулланган совет ва чет эл олимлари нокнинг чиқиб келишини Закавказье ёки Кичик Осиёдан деса, иккинчи группада нокнинг асл ватани Ўрта Осиё дейишади.

Республикамизда нокларнинг 4 та маданий ва 4 та ёввойи турлари ўсади. Кенг тарқалган нок навларидан бири Тошкент нокидир. Нокнинг ёзги, кузги ва қишки навлари бор. Баъзи навларнинг узоқ сақланиши туфайли йил бўйи мевани истеъмол қилишга имконият туғилади. Нок азалдан халқлар орасида бир талай касалликларни даволашда қўлланилиб келинади. Шарқ табобатининг отаси Абу Али ибн Сино нок билан беморларни даволагани маълум. Нокнинг қуритилгани жароҳатларни битиради, меъдани тозалайди, ташналикни босади, сафрони тўхтатади. Унинг табобатда ишлатилиши ҳамин қадар, нок қоқиси ич буруғига қарши ва йўтал хуружини пасайтиришга ажойиб малҳам. Нок шираси пешоб ҳайдовчи хосиятга қодир. Унинг қайнатмаси ҳам пешоб ҳайдашда даво. Нокнинг шираси ва қайнатмаси фақатгина пешоб ҳайдамасдан, балки унинг йўлидаги тошларни нуратишда, шу билан бирга бактерияларга қарши таъсир кўрсатади.

Хўш, нега шундай? Чунки, нок меваси кимёвий таркиби бир қанча моддаларга бой. Жумладан, унда қанд (13 процент), олма, лимон кислотаси, азотли моддалар, пектин (3,5 процент), ферментлар сақлайди. Шу билан бирга, ошловчи моддалар, коротин, витаминлардан—В—1, РР, С, фолий кислотаси, темир, кобольт, калий, марганецлар бор. Нок уруғи қоқиси кофе ичимлигини олишда ишлатилади.

Тиниб-тинчимас олимлар нок барглари устида ҳам изланишлар олиб боришмоқда. Ҳиндистонлик олимлар нокнинг ёш барглари таркибида фенол моддаси борлигини аниқлашга эришдилар.

Оқшомхонларда, нокни кўп истеъмол қилиш мумкинми, деган савол туғилиши табиий. Ҳамма нарсанинг меъёри бўлгани каби, унинг ҳам ози ширин, ибн Сино таъбири билан айтганда, нокда қулунж касалини келтириб чиқариш хусусияти бор.

Мирзамир МИРЗАШАРИПОВ,
фарғоналик доришунос.

Реклама ва эълонлар

ЎЗБЕКИСТОН ЛКСМ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ЁШЛАР УЙИ

«Саломатлик» спорт-соғломлаштириш маркази

1989 ЙИЛ 6 ФЕВРАЛДАН 11 ФЕВРАЛГАЧА соғломлаштириш ва атлетик гимнастика, ушу гимнастикаси группаларига

қабул эълон қилади

Группаларнинг машғулотлари махсус жиҳозланган залда А. Микулин, Н. Амосов ҳамда жисмоний тарбия соҳасидаги бошқа мутахассисларнинг методикаларидан фойдаланган ҳолда ўтказилади.

«САЛОМАТЛИК» марказида Сиз жисмоний хислатларингизни яхшилашингиз, ўз-ўзини массаж қилиш асосларини эгаллашингиз мумкин. Бу ерда нафас олиш гимнастикаси асосларини ҳам ўргатишади.

Марказ Ёшлар уйининг 10-қаватида жойлашган.

Спорт зали, сауна ва сузиш ҳавзаси, массаж ҳамда физиотерапия хоналари хизматингизга мунтазир.

Бу ерда юқори малакали кардиолог, терапевт, стоматолог врачлар маслаҳатлар беришади.

Машғулотлардан сўнг Сизни шинам бар ва фитотерапия кутади.

«САЛОМАТЛИК» маркази дам олиш кунларисиз соат 8 дан 20.00 га қадар ишлайди.

Справкалар учун телефонлар: 41-56-11, 41-44-22 (соат 13 дан 20.00 гача).

Абонементлар шанба ва якшанба кунлардан ташқари ҳар куни соат 17 дан 20.00 гача сотилади.

Макулатура топширувчи гражданлар диққатига!

ҚАБУЛ ПУНКТЛАРИДА АБОНЕМЕНТ БЕРИЛАДИГАН КУНЛАРИ ҚУЙИДАГИ КИТОБЛАРГА АБОНЕМЕНТЛАР ТАРҚАТИЛАДИ

И. ЕФРЕМОВнинг «ЛЕЗВИЕ БРИТВИ» китобига:

— 3 ФЕВРАЛДА 40 тадан абонемент;

— 4 ва 5 ФЕВРАЛДА 100 тадан абонемент;

— 10 ФЕВРАЛДА 50 тадан абонемент;

— 11 ва 12 февралда ҳар бир қабул пунктида 75 тадан абонемент берилади.

И. ЕФРЕМОВнинг «ЛЕЗВИЕ БРИТВИ» китобига абонементлар бир йўла камида 10 кг. макулатура топширилганидан сўнг берилади.

И. Ефремовнинг «Лезвие бритви» китобига берилган абонемент унда кўрсатилган китобларни 20 кг. макулатура топширилганидан сўнггина сотиб олиш ҳуқуқини беради.

ҚАБУЛ ПУНКТ-МАГАЗИНЛАР қуйидаги тартибда ишлайди: жума куни — соат 12 дан 20.00 гача; танаффус — соат 15 дан 16.00 гача; якшанба куни — соат 10 дан 17.00 гача, танаффус — соат 13 дан 14.00 гача; қолган кунлари — соат 10 дан 18.00 гача, танаффус — соат 13 дан 14.00 гача.

Дам олиш куни — душанба.

Жума куни абонементлар соат 18.00 дан сотилади.

Улуғ Ватан уруши инвалидлари ва қатнашчиларига навбатдан ташқари хизмат кўрсатилади.

Тошкент шаҳар ижроия комитетининг 1981 йил 4 июндаги 354-кўрсатмасига мувофиқ Улуғ Ватан уруши инвалидлари ва қатнашчиларига ҳар бир қабул пунктида сотиладиган абонементларнинг умумий миқдоридан 20 проценти ҳажмида абонементлар бериш нормаси белгиланган.

АҲОЛИГА ХИЗМАТ КЎРСАТИШНИ ЯХШИЛАШ МАҚСАДИДА ҚУЙИДАГИ ЯНГИ ҚАБУЛ ПУНКТЛАРИ ОЧИЛДИ:

— 81-ҚАБУЛ ПУНКТИ — Навоий кўчаси (шаҳар савдо ярмаркаси Олмалиқ боғи ёнида).

— 82-ҚАБУЛ ПУНКТИ — М-27, Беруний кўчаси («Ғунча» кинотеатри орқасида).

Справкалар учун телефон: 48-04-93.

ТОШКЕНТ ШАҲАР ИШЛАБ ЧИҚАРИШ-ТАЙЁРЛОВ КОРХОНАСИ.

ТАШКИЛОТЛАР ВА КОРХОНАЛАРНИНГ РАҲБАРЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

ЙЎЛ ЭЛЕКТР-МЕХАНИКА УСТАХОНАЛАРИ

электротехника лабораторияси томонидан қуйидаги ишларни бажариб бериш юзасидан

шартномалар тузади

— Подстанциялар ва электр-техника ускуналарини ишга тушириш-созлаш ишлари;

— электр ўлчов приборларини ремонт қилиш ва текшириб бериш, шу жумладан амперметрлар, вольтметрлар, ваттметрлар, 3 фазали 1; 1,5; 4 аниқликдаги электр счётчиклари;

— ерга туташишни ўлчаш;

— асбоб-ускуналар ва муҳофаза воситаларини юқори вольт остида синаш;

— 0,4-35 кв. кабель линияларининг шикастланган ерини аниқлаб бериш.

шунингдек, буюртмачининг материалидан ҳамма турдаги темирчилик ишларини бажариб бериш.

Мурожаат учун адрес: 700005, Тошкент шаҳар, Куйбишев шоссеси, 13 «А» уй. Телефонлар: 33-58-36 (шаҳар телефони), 22-31 (темир йўл телефони).

ТОШКЕНТ ШАҲАР АҲОЛИНИ ИШГА ЖОЙЛАШТИРИШ, ҚАЙТА ЎҚИТИШ ВА КАСБГА ЙЎЛЛАШ МАРКАЗИ

«ЗАПОРОЖСТРОЙМЕХАНИЗАЦИЯ» **ТРЕСТИГА**

сувоқчилар, ремонтчи-слесарлар, токарлар, ҳайдовчилар, электр-монтажчилар, минорали кранларнинг монтажчилари, тунукасозлар, йўл монтёрлари, трактор ва автопогрузчик, экскаватор, бульдозер, ўрмаловчи ва пневматик ҳаракатланувчи кранлар, оғир юк кўтарадиган минорали кранлар, автокранларнинг машинистларини

ташкилий равишда ишга юборади

Меҳнат шартномаси муддати — 1-2 ой.

Қурилиш касбини эгаллашни хоҳлаган ишчилар малака оширишлари, ўқув-курс комбинатида (ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда), ишчи ёшлар мактабида, техникумда, олий ўқув юртида таълим олишлари мумкин.

Меҳнат шартномаси тузганларга бир йўла ёрдам пули, манзилга етиб олиш йўл харажатлари ва йўлда бўлинган вақт учун суткалик ҳақ тўланади.

Иш жойига етиб келганларга қулай ва шинам ётоқхоналардан жой берилади.

Справкалар ва ишга йўлланмалар олиш юзасидан қуйидаги адресга мурожаат қилинсин: Тошкент шаҳри, Космонавтлар проспекти, 6-уй — аҳолини ишга жойлаштириш маркази: Ленин район бўлими — Т. Шевченко кўчаси, 64-уй.

Реклама ва эълонлар

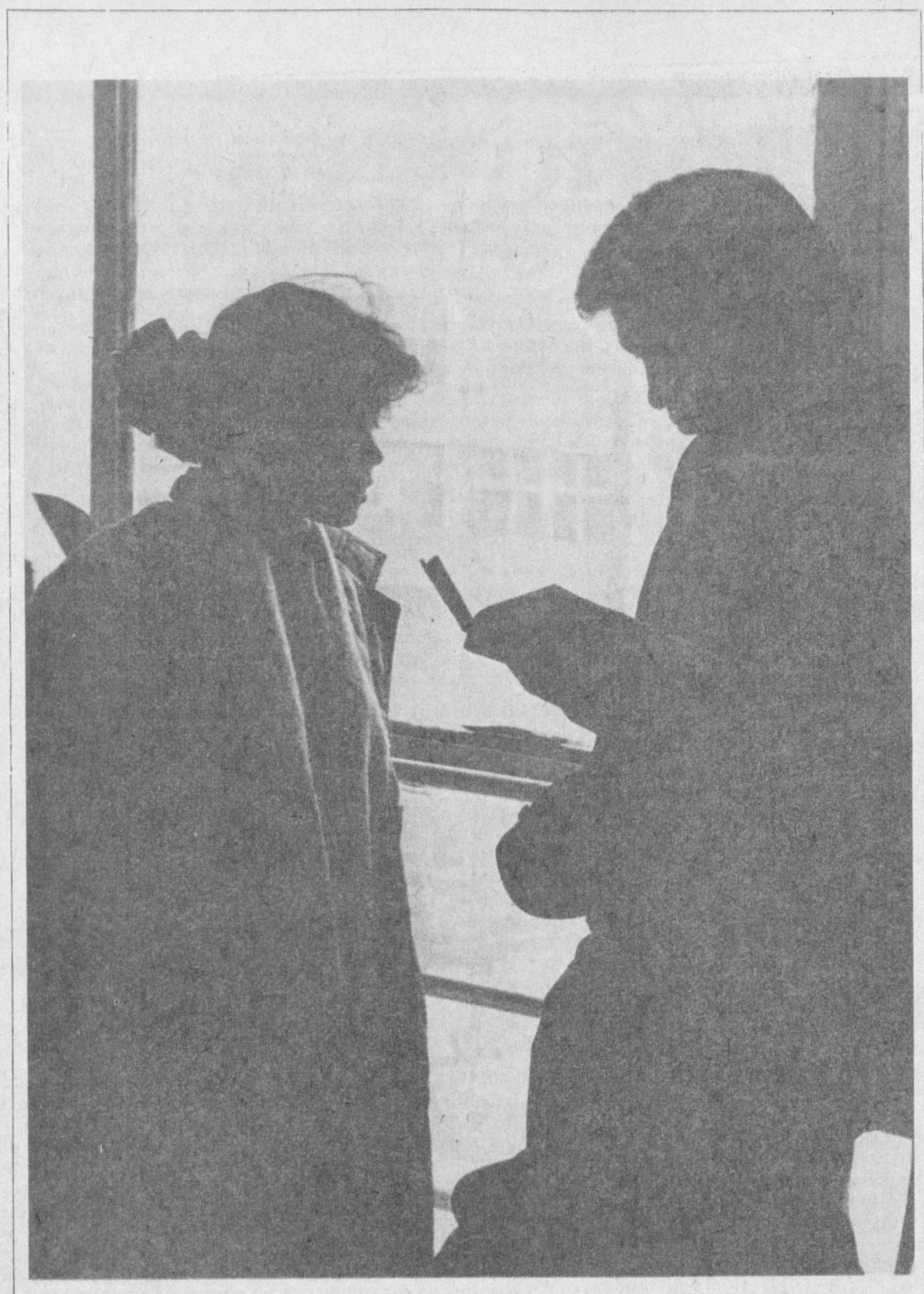

Мушоҳада. Р. Шарипов фотоси.

Қизиқарли кеча

Яқинда М. Ашрафий номидаги Тошкент Давлат консерваториясининг кичик залида орган музикалари кечаси ўтказилди. Икки кун давом этган бу анжуманни музикашунос Инна Пифлакс кириш сўзи билан очди. Шундан сўнг Винница область филармониясининг солисти, орган сози ижрочиси Виктория Харламова икки бўлимдан иборат концерт ижро этди.

Орган музикаси шинавандалари И. Брамснинг ля минор «Хоралини», Л. Дичконинг «Карпатча» сюитаси, И. Бахнинг «Прелюдия ва фуга»си, Ф. Листнинг «Фантазияси»ни зўр қизиқиш билан тингладилар.

Кеча сўнгида мазкур асарлар муҳокамаси бўлди.

Р. ХУЖАЕВ.

Ўқитувчилар иштирокида

Тошкент шаҳар ўқитувчилар малакасини ошириш институти тил ва адабиёт кабинетининг ташаббуси билан 254-мактабда шаҳар тил ва адабиёт ўқитувчиларининг «Она тили ва адабиёт ўқитишнинг муҳим масалалари ҳамда халқ таълими ходимларининг Бутуниттифоқ съезди материаллари асосида тил ва адабиёт ўқитишни янада яхшилаш чоралари» тўғрисида бир кунлик семинар бўлиб ўтди.

Семинар-кенгашда сўзга чиққан 254-мактаб тил ва адабиёт ўқитувчиси, съезд делегати Дилфуза Ғаниева «Бир соатлик дарс — йирик бир асар», шаҳар ўқитувчилар малакасини ошириш институтининг директори Луиза Орипова «Съезд ҳужжатлари янги зафарларга чорлайди», 22-мактаб ўқитувчиси, педагогика фанлари кандидати, тилшунос олим Йўлдош Абдуллаев «Таълимни инсонпарварлаштириш», 81-мактаб методист-ўқитувчиси, съезд делегати Эргаш Ҳасанов «Ўқитувчи қайта қуришда қатнашувчи энг муҳим шахсдир», педагогика фанлари кандидати Жўрахон Усмонов «Ҳамза — барҳаёт сиймо» темаларида доклад қилдилар.

Қ. ТЎЛАБОЕВ.

Спорт

«Пахтакор»-89

Янги мавсумда янги тренер

Тошкентнинг «Пахтакор» командаси футболчилари ўртоқлик учрашувлари ўтказиш учун Болгарияга янги мураббий Виктор Васильевич Носов билан бирга жўнаб кетдилар.

Бу тренер спорт оламида яхши танилган. Унинг фаолиятидаги асосий босқичларни эслатиб ўтамиз. Спорт мастери В. Носов 1968 йили Т. Г. Шевченко номидаги Ворошиловград педагогика институтини битирган ва тез орада тренерлик ишига ўтган.

Унинг фаолияти айниқса Донецкнинг «Шахтер» командасида самарали бўлди. В. Носов бу коллективда 1976 йилдан 1985 йилгача меҳнат қилди. Бу ерда унга дастлаб резерв состав ишониб топширилди. Унинг шогирдлари 1978 йилда олий лига дублер командалари мусобақаларида кумуш медални қўлга киритдилар. Мураббий раҳбарлигидаги «Шахтер» командаси кейинги йил ҳам худди шундай мукофотга сазовор бўлди, бироқ энди кумуш медаль СССР чемпионати иштирокчилари бўлган асосий состав командалари ўйини натижасига кўра қўлга киритилган эди.

«Шахтер» командаси ўз катта тренери билан биргаликда икки марта — 1980 ва 1983 йилларда СССР кубоги учун ўтказилган беллашувларда ғалабага эришди. Кейинги йили мамлакат чемпиони — Киевнинг «Динамо» командаси билан мавсум кубоги учун беллашган донецклик футболчилар ана шу фахрли соврин эгаси бўлдилар. «Шахтер» 1985 йил СССР кубоги учун мусобақалар финалчиси бўлган эди.

Украина ССРда хизмат кўрсатган тренер В. Носовни «Шахтер» командасидан Мальдив Республикасига таклиф этишди. Бу ердаги маҳаллий футболчилар маҳоратининг ўсиши совет тренери ёрдами билан бевосита боғлиқдир.

Янги мураббийнинг «Пахтакор» командаси состави билан танишуви қизғин паллада — Фарғонада ўтказилаётган қишки турнирда бошланди. Энди Болгариядаги учрашувлар команда асосий составини аниқлаб олишга ёрдам беради.

(ЎзТАГ).

ОЛМАЛИҚ МОТОПОЙГАЧИЛАРИ ОЛДИНДА

Тошкент областининг очиқ чемпионатида 170 га яқин мотопойгачилар ўзаро куч синашди. Қизлар баҳсида тошкентлик И. Манина, ўсмирлар ўртасида эса Э. Насруллаевлар ғалабага эришишди. Ёниш двигатели ҳажми 350 куб-сантиметрли мотоцикл пойгасида С. Муллаев маррага биринчи бўлиб етиб келди.

Умумкоманда ҳисобида Олмалиқ шаҳри вакиллари зафар қучишди.

МУҲАББАТ

(Лирик этюд)

Шундайгина «Крешатик» кўчасининг биқинида «Дружба» кинотеатрининг биноси осмону-фалакка гўё қўл чўзиб турибди. Кинотеатр кассаси олдида билет олиш учун навбат кутиб турганлар кўп. Мен ҳам сафга қўшилдим. Кейин атрофга разм сола бошладим. Мендан кейин келган уч-тўрт одамдан сўнг чиройли бир қиз ҳам навбатга турди. Яхшилаб қарадим, бир ўзи эди. Ҳамроҳсиз келган экан-да деб ўйладим. Қизнинг ҳам кўзи менга тушиб, ёноқлари қизарди, аммо индамади. Навбатим келганда иккита билет олиб, ёнига бордим.

— Сизга ҳам билет олдим,— дедим.

Қиз фусункор бир табассум ҳадя қилар экан:

— Раҳмат,— деди. — Нечанчи қатор экан?

— Ўн еттинчи,— дедим шошиб.

Қиз менга пул узатди. Олмоқчи эмасдим:

— Бўлмаса билетингизнинг кераги йўқ,— деди.

Пулни олишдан бошқа иложим қолмади. Бир фурсат жим бўлиб қолдим. Худди биров тилимни боғлаб қўйгандек эди. Қани энди бурро тилимга бирорта сўз келса. Бахтимга қизнинг ўзи:

— Ўзбекистонликмисиз,— деб сўраб қолди.

— Ҳа, Хоразмданман,— дедим фахр билан. — У жойларда бўлганмисиз?!

— Тошкентда бўлганман.

— Ўзбек қизларига жуда ўхшар экансиз,— дедим ҳазиллашиб.

— Шундай дейишади. Аммо, мен украинман,— деди қиз ёқимли ифтихор билан.

— Сиз командировкага келганмисиз? — сўради у биринчи бор журъат билан тикилиб. Унинг қоп-қора, катта-катта кўзларида шу пайтгача менга номаълум бўлган юрак куйдиргувчи ўт бор эди. Қиз олдида ўзимни бутунлай йўқотиб қўйдим.

— Политехника институтида, иккинчи курсда ўқийман... Сизчи?

— Университетда,— деди қиз. Худди шу пайт залга киришга қўнғироқ чалинди. Кириб ёнма-ён ўтирдик.

...Кино тугагач қизни кузатиб қўймоқчи бўлдим. Бироқ, у нимагадир истамади. Шу тариқа бир-биримизнинг исмимизни билмасдан хайрлашдик. Ундан узоқлашар эканман, термулганимча тикилиб қолдим. У табиатнинг буюк бир эҳсони бўлиб яралган эди. Бунақа чиройли қадди-қоматни ҳеч кўрмагандим. У анча узоқлашгач, орқасига қаради. Кузатиб турганимни кўриб, қўл силкиди... Метрога тушдим. Ёпирай, қиз кўз олдимдан ҳеч кетмасди. Тим қора сочлар, жон олгувчи шаҳло кўзлар... «Большевик» станциясида тушиб қолдим. Ётоқхонамизгача бўлган йўлни қандай босиб ўтдим, билмайман. Кирдим-у ўзимни каравотга отдим. Юрагим ҳис-туйғуга тўла эди. Кўзларим намланар, тўғриси тўйиб-тўйиб йиғлагим келарди. Ўша куни алламаҳалгача ухлай олмадим. Тонгга яқин донг қотиб қолибман. Тушимда ҳам ўша қиз.

Кунлар кетидан кунлар ўтаверди. Бироқ, унутиш ўрнига уни ҳам кўпроқ ўйлайдиган бўлиб қолдим. Қаерда бўлмай рўпарамдан чиқиб келаётгандай туюлаверади. Қарайман, бироқ, уни ҳеч қаердан тополмасдим. Кейин, бўшанглигимдан ўзимни ўзим койирдим. Нега батафсил сўраб олмаганимни эслаб ўксинаман. Кейинги пушаймон... Бир пастда февраль ойи ҳам ўтиб кетди. Март ойининг учинчи куни эди. Бизни қиз билан таништирган «Дружба» кинотеатри олдига келдим.

«Крешатик» кўчаси Киев шаҳрининг марказида жойлашган. Шу гўзал кўча бўйлаб юриб боравердим. Кейин яна ортга қайтиб, ер ости йўли орқали «Метро» станцияси томон йўл олдим. Юқорига кўтарилиш жойига етиб келган ҳам эдим, кимдир одамлар юравериб силлиқ қилиб юборган муз устида сирғаниб кетди-да, йиқилаётиб, шиддат билан менга келиб урилди. Яхшики, ушлаб қолдим. Бўлмаса ёмон йиқилиши турган гап эди. Унинг ўнгланишига ёрдамлашдим. Бу қандай бахтки мени шайдо этган ўша дилдор рўпарамда турарди. Менга ўзга бахтнинг кераги йўқ. Барисидан кечишим, ҳар қанча заҳмат бўлса чидашим мумкин.

Қиз ўзини ўнглаб олди. Менга миннатдор нигоҳ қадар экан, кўзларига қувонч югурди.

— Сизмисиз?— у шундай ёқимли сўрадики, заҳматларим унут бўлгандек эди.

— Ҳа, мен. Биласизми, сизни кўп қидирдим. Ўшанда исмингизни ҳам сўрамабман.

— Люба.

— Меники Мурод,— дедим шодон.

Любага термулар эканман, қушдек енгил ҳис этдим. Энди бу гўзалликдан баҳраманд бўлмасдан, бу кўзларга термулмасдан яшашим мумкин эмаслигини англадим. Биттагина табассумига бутун борлиғимни бахшида этиб юборишга арзигулик. Энди ўйлаб кўрсам, ўшанда мен муҳаббат билан учрашган эканман, ўша муҳаббат билан яшаяпман.

Давлатмурод САЪДУЛЛАЕВ.

Латифалар

КАСАЛЛИК БОИСИ

Врач Афандини обдон кўриб бўлгач, буюрди:

— Сиз бутунлай соғайиб кетишингиз учун эндиликда «Тўққизинчи стол»га мувофиқ овқатланишингиз керак.

Уйига толган Афанди:

— Ундан чиқди шу пайтгача уйимдаги биттагина «хонтахта» атрофида овқатланганим учун хасталаниб қолибман-да,— деди афсусланиб.

МУДДАО

Шаҳарни айланиб қайтган ўғлидан, Афанди сўради:

— Қани ота ўғил, бир гапириб бер-чи, нималарни кўрдинг?

— Ўзи ҳам зўр томошалар бўлди-да: «Гулсара», «Холисхон», «Нурхон» ва «Тошкентнинг нозанин маликаси»ни мириқиб кўрдим,— деди ўғил мамнунлик билан.

— Унда шунча қиздан танлаганингни айтгин, тезда совчи қўйиб уйлаб қўя қоламиз...

Фозилжон ОРИПОВ.

КЎНГИЛДАГИ ҲОВЛИ

Бир габроволик дўстига деди:

— Биласанми дўстим, мен ҳовли сотиб олмоқчиман, нима дейсан?

— Сира эътирозим йўқ, лекин сен харид қиладиган ҳовли қандай бўлишини истардинг?

— Ҳовлим шунақа катта бўлсинки, хотиним уй ишлари билан овора бўлиб онасиникига боришга вақт тополмасин. Бундан ташқари, уйнинг хоналари шунчалик кичкина бўлсинки, қайнанам бизникига кўчиб келса сиғмасин.

РЕСТОРАНДА

Габроволик дўсти билан ресторанга кирди.

— Хўш, сен нима ичасан? — сўради габроволик дўстидан.

— Менга барибир,— деди у.

— Официант, марҳамат қилиб дўстимга бир стакан минерал сув, менга эса, каттароқ қадаҳда коньяк олиб келинг,— деди габроволик.

Сайфулло НАМОЗОВ таржималари.

Редактор Т. М. ҚОЗОҚБОЕВ.

Реклама ва эълонлар

Ўзбекистон ССР Маданият министрл

В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ СССР ХАЛҚЛИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА

5 ФЕВРАЛЬ СОАТ 16.00 да

«Дўстлик тароналаи»

УЙҒУР АШУЛА ВА РАҚС АНСАМБЛИНГ

концерті

ПРОГРАММАДА: уйғур ва ўзбек халқ кла ҳамда замонавий қўшиқлари.

Билетлар В. И. Ленин номидаги СССР Халқ дўстлиги саройи кассаларида ҳар куни соат 14.00 бошлаб сотилмоқда.

«ЎЗБЕКҚОНЦЕРТ»

В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ СССР ХАЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА

10 февраль соат 19.30 да,

11, 12 февраль соат 16 ва 19.30 да

Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган ар

НАСИБА АБДУЛЛАЕВА

ва

«САМАРҚАНД» ВОКАЛ-ЧОЛҒУ АНСАМБЛИНИ

концерти

(Янги программа)

Ансамблнинг бадиий раҳбари — БАҲРОЪДУЛЛАЕВ.

Билетлар соат 14.00 дан сотилмоқда.

Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги М. Қориёқубов номли ўзбек давлат филармси

Тошкент Давлат цирда

ЎЗБЕКИСТОН ССР ДА ХИЗМАТ КЎРСАН АРТИСТ

ЗИЁДА МАДРАҲИМОВА

ХОНАНДА

БАХТИЁР ТЎЛАГАНОВ

ҲАЖВИЯ ИЖРОЧИСИ

РУСТАМ МИРЗАЛИЕВ

ИШТИРОКИДА

концерт

Олдиндан билет сотиш кассаси очиқ.

Касса соат 10.00 дан 20.00 гача ишлайди.

Справкалар учун телефонлар: 44-35-91, -28-04, 44-35-84.

Театр

НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 3/II да **Корсар.**

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 3/II да **Тақдир эшиги,** 4/II да **Абдулла Қодирийнинг ўтган кунлари.**

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 3/II да **Тошболта ошиқ,** 4/II да **Тошкентда туман.**

Кино

3 ФЕВРАЛДА

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

Санъат саройи—«КИНГ-КОНГ ТИРИК» (катта зал, 18.30; кичик зал, 17,19.30).

Чайка—«КИНГ-КОНГ» (18.30, 21.00).

Ватан — «МЕНИНГ ИСМИМ АРЛЕКИНО» (18.30, 20.45).

Восток — «МЕНИНГ ИСМИМ АРЛЕКИНО» (18.30, 20.00).

Тошкент Советининг 50 йиллиги — «ҚОНУНДАГИ ЎҒРИЛАР» (18.30, 21.00).

Қозоғистон — «КИНГ-КОНГ ТИРИК» (17, 18, 20, 21.00).

Москва — «УЧ МУШКЕТЁР МИСОЛИ» (18.30, 20.40).

ВЛКСМ 30 йиллиги — «МЕНИНГ ИСМИМ АРЛЕКИНО» (20.00).

Дружба — «ТЎРТ ОҒАЙНИ» (20,20.30); «МЕНИНГ ИСМИМ АРЛЕКИНО» (18.30, 21.00).

Тинчлик — «ҚАЙТА ЁҒ, ЁМҒИР» (18.30, 21.00).

К. Ёрматов номли — «ФИТНАЧИЛАР УЮШМАСИ» (17, 19, 21.00); «УЧ МУШКЕТЁР МИСОЛИ» (18.30, 21.00).

4 ФЕВРАЛДА

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

Санъат саройи — «КИНГ-КОНГ ТИРИК» (катта зал, 11, 12.30, 16, 18.30; кичик зал, 12, 14.30, 17, 19.30).

Чайка — «КИНГ-КОНГ» (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00).

Ватан — «МЕН ИСМИМ АРЛЕКИНО» (11, 1 16, 18.30, 20.45).

Восток — «МЕН ИСМИМ АРЛЕКИНО» (11, .30, 16, 18.30, 21.00).

Тошкент Совенг 50 йиллиги — «ҚОНУГИ ЎҒРИЛАР» (11, 13.30 6, 18.30, 21.00).

Қозоғистон — НГ-КОНГ ТИРИК» (11, 12, 15, 17, 18, 20, 21.00).

Москва — «МНГ ИСМИМ АРЛЕКИН (16.00); «УЧ МУШКЕТЁР МЛИ» (11, 13.30, 18.30, 20.40).

ВЛКСМ 30 йилл — «МЕНИНГ ИСМИМ ЕКИНО» (11, 13.30, 20.00).

Дружба — «ТЎ ОҒАЙНИ» (11, 12, 15, 20, 20.3 МЕНИНГ ИСМИМ АРЛЕК» (17, 18.00).

Лисунов номли МЕНИНГ ИСМИМ АРЛЕКИН 11, 13.30, 16, 18.30, 21.00).

Тинчлик — «ТА ЁҒ, ЁМҒИР» (11, 13.3 6, 18.30, 21.00).

АВТОМАТ-ЖАВОБЕРУВЧИ ТЕЛЕФОНЛА

С. Раҳимов и — 48-46-71.

Ўзбекистон ССР йиллиги номли — 53-65-87.

Нукус — 46-70-

Ҳамза номли —10-51.

М. Шайхзода н — 42-39-74.

К. Ёрматов ном— 24-22-66.

Кинотомошабинл кино хизмати кўрсатиш аниятини юксалтириш бил боғлиқ таклиф ва истакла юзасидан Тошкент шаҳар ия комитетининг мад Бош бошқармасига 33-1 телефони бўйича ироқ қилинсин.

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВ ЦИРКИДА — **«Денгиз онлари» аттракционининг ярограммаси** (3/II да 19.30; 4/II да 16, 19.00 да; 5/II 12, 15, 18.00 да).

Реклама ва эълар

ТОШКЕНТ оқшоми

Ўзбек ва рус тилларида мустақил равишда нашр этилади.

«Тошкент оқшоми»

(«Вечерний Ташкент») — орган Ташкентского горкома Компартии Узбекистана и городского Совета народных депутатов.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри.

РЕДАКЦИЯ АДРЕСИ: 700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Телефонлар: қабулхона — 32-53-76; бўлимлар: партия турмуши ва совет қурилиши — 32-57-84; экономика ва шаҳар хўжалиги — 32-54-19; социал проблемалар — 32-53-10; хатлар ва оммавий ишлар — 33-29-70; жамоатчилик редакцияси — 33-99-42, 32-53-66, 32.54.15; «Ташкентская неделя» рекламалар иловаси — 32-56-84; эълонлар — 33-81-42.

Якшанбан ташқ, ҳар куни ади. Тиражи —5.000.

Р— 05558. Ички саҳифаларга 20.00 да қўл қўйилган. (График бўйича 17.00 да қўл қўйилиши лозим). Б. — 2017. Индекс 64690.